

Додаток І. Лист про наміри

35976/0/2-21 від 08.11.2021

Київ, 8 листопада 2021 року

Пані Крісталіні Георгієвій
Директору-розпоряднику
Міжнародного валютного фонду
Вашингтон, Округ Колумбія 20431

Шановна пані Георгієва!

1. Ми підтверджуємо свою відданість політиці та цілям економічної програми за підтримки МВФ у рамках Угоди Стенд-бай (SBA). У додатку до Меморандуму про економічну та фінансову політику (МЕФП) від 2 червня 2020 року ми окреслюємо подальші заходи політики для досягнення даних цілей.

2. Ми надали належну політичну підтримку для стримання негативних наслідків пандемії COVID-19 у сфері охорони здоров'я та економіці України. Платіжний баланс та бюджетна підтримка в рамках першого траншу за Угодою Стенд-бай (SBA) забезпечили значний приріст резервів та дозволили нам запровадити пакет фіскальних заходів, спрямований на переорієнтацію видатків на охорону здоров'я та соціальну підтримку, а також збільшення державних інвестицій у будівництво доріг для створення робочих місць та компенсації слабкої активності приватного сектору. Наш бюджет на 2021 рік продовжує підтримувати відновлення економіки. Наші зусилля у сфері фіскальної політики були доповнені суттєвим пом'якшенням монетарної політики у 2020 році та цільовими заходами щодо надання тимчасової підтримки ліквідності банкам. У сукупності ці заходи пом'якшили економічні наслідки пандемії, що призвело до меншого скорочення обсягів виробництва, ніж очікувалося на момент подання запиту на Програму. У сфері охорони здоров'я, наша кампанія з вакцинації розпочалася у лютому, і станом на середину жовтня ми повністю вакцинували близько 6,3 мільйонів осіб при цільовому показнику 17 мільйонів до кінця року.

3. Ми виконали всі постійно діючі та встановлені на кінець грудня 2020 року кількісні критерії ефективності (ККЕ) та індикативні цілі (ІЦ), за винятком ККЕ щодо державних гарантій; крім того, показник інфляції в 2021 році вийшов за межі зовнішнього діапазону, визначеного у пункті щодо проведення консультацій з монетарної політики (МРСС) (Таблиця 1). Ми виконали семеро з дев'яти структурних маяків, встановлених на період з кінця червня 2020 року до кінця березня 2021 року, у тому числі за рахунок попередніх заходів для першого перегляду (Таблиця 2). Ми вжили коригуючих заходів у відповідь на недоліки у впровадженні та непередбачені потрясіння. Зокрема, ми просимо про виняток в частині недотримання критерію ефективності на кінець грудня 2020 року, з огляду на коригуючі заходи, яких вже було вжито. Ми також додали окремий лист із викладенням основних причин відхилення інфляції, а також нашої політичної відповіді в рамках консультації з монетарної політики з Радою виконавчих директорів МВФ. Щоб подолати наслідки рішень, прийнятих Конституційним Судом України щодо ключових елементів нашої антикорупційної системи, ми ввели в дію зміни до відповідного законодавства, які мають забезпечити, щоб ця система залишалася дієвою та ефективною у розслідуванні та притягненні до відповідальності у випадках корупції високого рівня в державному секторі.

4. Ми просимо встановити новий структурний маяк щодо аудиту видатків, пов'язаних із COVID-19, як зазначено у доданому МЕФП, і пропонуємо кілька нових структурних маяків, які допоможуть зберегти поступ реформ та посилити управління ризиками (див. Таблицю 2). Зокрема:

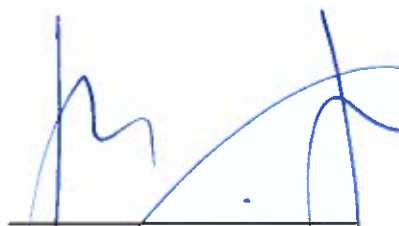
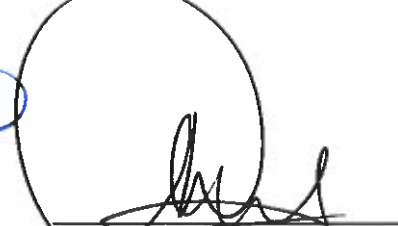

- *На підтримку імплементації нещодавно введеного в дію Закону про Вищу раду правосуддя (ВРП)* ми пропонуємо встановити структурний маяк на кінець квітня 2022 року щодо завершення одноразової перевірки доброчесності чинних членів ВРП;
- *Щодо повернення активів*, ми пропонуємо зробити структурним маяком закріплене у МЕФП зобов'язання прийняти комплексну стратегію відновлення активів, з виконанням якого була затримка, та вже вжили перші кроки для виконання цього зобов'язання;
- Ми визнаємо, що *дотримання належного корпоративного управління* залишається важливим запобіжником у державному фінансовому секторі та державному енергетичному секторі, і ми пропонуємо три нові структурні маяки в цій сфері, які мають на меті забезпечити належне оновлення наглядових рад у державних банках та встановлення корпоративного управління у ключовій енергетичній компанії для зміцнення фінансової стійкості у секторі. Дивлячись у майбутнє, щоб мати можливість просувати нашу стратегію зменшення частки державної власності у банківському секторі, ми пропонуємо розробити конкретну дорожню карту до наступного перегляду програми, яка могла б стати основою для подальших зобов'язань;
- *Ми прискоримо наші зусилля щодо запобігання накопиченню квазіфіскальних дефіцитів в енергетичному секторі*. З цією метою ми беремо на себе зобов'язання ліквідувати вже накопичену заборгованість перед виробниками енергії з відновлюваних джерел та запобігти новим накопиченням боргів у майбутньому (контролюється новим критерієм ефективності). Ми будемо впроваджувати подальші кроки (з новими структурними маяками) для посилення конкуренції на роздрібному та оптовому ринках газу. У відповідь на нещодавнє різке підвищення цін на газ ми забезпечимо належну підтримку вразливих груп населення шляхом забезпечення достатніх асигнувань на програму житлово-комунальних субсидій для побутових споживачів (HUS), а також надання, за необхідності, прозорої бюджетної підтримки для забезпечення безпеки газопостачання протягом опалювального сезону 2021/22 років.

5. Ми залишаємося відданими збереженню інституційно сильного Національного банку України (НБУ), визнаючи, що це мало вирішальне значення для забезпечення макроекономічної та фінансової стабільності. Складне глобальне середовище підкреслює важливість збереження виваженої монетарної, фінансової та курсової політики. Ми ввели в дію низку змін, спрямованих на подальше посилення автономії та управління НБУ, а також запровадимо план щодо вирішення питань плінності персоналу та збереження спроможності у сфері банківського нагляду. Щоб забезпечити безперервність та цілісність монетарної та фінансової політики, ми продовжуватимемо підтримувати належну практику управління в контексті колегіальної та інклюзивної культури прийняття рішень, яку ми сформували під час реформ НБУ після 2014/2015 років.

6. З огляду на вже зроблені нами кроки, і взяті на себе зобов'язання на майбутній період, ми просимо завершити перший перегляд Програми та виплатити транш у розмірі 500 мільйонів СПЗ на основі критеріїв ефективності встановлених на кінець грудня 2020 року. Зважаючи на затримку із завершенням цього перегляду, ми просимо продовжити програму до 30 червня 2022 року та змінити графік решти виплат. Це означало би проведення другого перегляду Програми 4 березня 2022 року чи пізніше на основі критеріїв ефективності, встановлених на кінець грудня 2021 року, та третього перегляду 3 червня 2022 року чи пізніше на основі критеріїв ефективності, встановлених на кінець березня 2022 року, як зазначено у Таблиці 3. Більше того, ми також просимо завершити перегляд фінансових гарантій та погодити продовження на період 12 місяців валютних обмежень та практики використання множинних валютних курсів, які є несумісними з нашими зобов'язаннями за Статтею VIII частинами 2 (а) і 3 Статей Угоди МВФ. Валютні обмеження носять недискримінаційний характер і є тимчасовими з огляду на складнощі з платіжним балансом, а практики множинних валютних курсів, які не спричиняють суттєвих перешкод для коригування платіжного балансу, та не шкодять інтересам інших членів Фонду і так само позбавлені будь-якого дискримінаційного характеру. На час дії Угоди Стенд-бай Україна не запроваджуватиме і не посилюватиме валютних обмежень, не запроваджуватиме і не модифікуватиме практики множинних валютних курсів, і не запроваджуватиме і не посилюватиме обмеження на імпорт з огляду на платіжний баланс, і утримуватиметься від двосторонніх платіжних угод, що суперечили би Статті 4 Угоди МВФ.

7. Ми впевнені, що напрями політики, викладені в МЕФП, що додається, є адекватними для досягнення макроекономічних та фінансових цілей Програми, проте ми готові вжити будь-яких додаткових заходів, які можуть стати доречними для досягнення цієї мети. Ми заздалегідь проведимо консультації з МВФ щодо ухвалення таких заходів та щодо внесення будь-яких змін в політику, визначені в МЕФП, відповідно до політики МВФ щодо проведення таких консультацій. Ми утримуватимемося від впровадження будь-якої політики, яка б не відповідала цілям Програми та нашим зобов'язанням, викладеним у МЕФП. Ми надаватимемо фахівцям МВФ дані та інформацію, згідно з їх запитом з метою проведення моніторингу виконання Програми. Підтверджуючи свою прихильність прозорості, ми даємо згоду на публікацію МВФ цього листа, Меморандуму про економічну і фінансову політику (МЕФП), Технічного меморандуму про взаєморозуміння (ТМВ) і супровідних документів Ради виконавчих директорів МВФ одразу ж після завершення розгляду наших запитів Радою виконавчих директорів МВФ.

З повагою,

 Володимир Зеленський Президент України	 Денис Шмигаль Прем'єр-міністр України
 Сергій Марченко Міністр фінансів України	 Кирило Шевченко Голова Національного банку України

Меморандум про економічну та фінансову політику

8 листопада 2021 року

1. **Наша політика буде й надалі зосереджуватись на подоланні надзвичайної ситуації в економіці та сфері охорони здоров'я, викликаній COVID-19, зберігаючи при цьому макроекономічну та фінансову стабільність, зменшуючи вразливість та долаючи ключові перешкоди для приватних інвестицій.** По мірі посилення кризи, спричиненої спалахом COVID-19, і погіршення макроекономічного прогнозу, ми прийняли та запровадили пакет надзвичайних фіскальних заходів у 2020 році, спрямованих на переорієнтацію видатків на охорону здоров'я та соціальну підтримку, а також спрямували державні інвестиції у будівництво доріг для створення робочих місць та компенсації слабкої активності приватного сектору. Наш бюджет на 2021 рік мав на меті продовжувати надання підтримки відновленню, в основному через впровадження політики, що сприяє збільшенню приватного споживання. Заходи фіскальної політики доповнювалися суттєвим пом'якшенням монетарної політики у 2020 році та комплексом цільових заходів щодо надання тимчасової підтримки ліквідності банкам. У сукупності ці заходи пом'якшили наслідки пандемії. По мірі того, як відновлення набирає обертів, ми прагнемо до (i) повернення податково-бюджетної політики до напрямів, що забезпечують середньострокову стійкість боргу, водночас захищаючи соціально незахищені верстви населення, посилюючи адміністрування доходів та зменшуючи фіскальні ризики від квазі-фіскальних операцій; (ii) забезпечення незалежності центрального банку та зосередження монетарної політики на поверненні інфляції до її цільового показника; (iii) забезпечення фінансової спроможності банків, у тому числі шляхом належного управління, з метою відродження стійкого банківського кредитування приватного сектору; (iv) подолання корупції та просування вперед із впровадженням судової реформи; та (v) зменшення ролі держави і корисливих інтересів в економіці для покращення бізнес-середовища, залучення інвестицій та збільшення потенціалу економіки. Визнаючи, що зусилля щодо вакцинації є ключовими для підтримки економічного відновлення, ми забезпечили достатній запас вакцин і прагнемо вакцинувати принаймні 17 мільйонів осіб до кінця 2021 року.

2. **Ми досягли прогресу в проведенні аудиту бюджетної програми на 2020 рік щодо витрат, пов'язаних із COVID-19, і ми завершимо¹ аудит та опублікуємо звіт до кінця 2021 року.** Бюджетну програму «Фонд боротьби з гострою респіраторною хворобою COVID-19, спричиною коронавірусом SARS-CoV-2, та її наслідками», створену за рахунок змін до бюджету на 2020 рік, було припинено, а проведення часткового пост-аудиту Державною аудиторською службою завершено, в ході якого було охоплено 44,5 млрд. гривень з 66,5 млрд. гривень, витрачених за програмою. Ми опублікували результати аудиту щодо витрат Міністерства охорони здоров'я, Міністерства соціальної політики та Міністерства культури та інформаційної політики на веб-сторінці Державної аудиторської служби. Ми не будемо

¹ Фактичний рівень завершення аудиту становитиме 85 відсотків. Ми припинимо аудит витрат на соціальне страхування приблизно на рівні 72 відсотків, оскільки ми виявили дуже низький рівень порушень (9 мільйонів гривень) у цій сфері та встановили контроль за виконанням та усуненням порушень. Реєстрація надбавок до заробітної плати проводилася через цифрову платформу Дія, що значно обмежило можливості неправильного спрямування таких витрат.

проводити аудит 100 відсотків коштів, оскільки ми не плануємо перевіряти всі кошти, використані на соціальний захист, враховуючи, що до цього часу порушення в цій сфері були дуже незначними, а витрати на комплексний аудит у цій сфері значно перевищували б користь такого аудиту. Ми завершимо аудит решти коштів, витрачених за цією бюджетною програмою, які переважно були витрачені державним дорожнім фондом (13.3 млрд. гривень), до кінця грудня 2021 року (**структурний маяк**, перенесений з кінця березня 2021 року). Хоча угоди про конфіденційність з постачальниками можуть не дозволити публічне розкриття подробиць деяких витрат, ми наразі вивчаємо варіанти, як зробити це можливим. Ми передали 212 справ правоохоронним органам і зобов'язуємось повністю співпрацювати з будь-якими потенційними кримінальними розслідуваннями щодо витрат, пов'язаних із COVID-19, у тому числі шляхом надання доступу до доказів, зібраних у рамках процесу аудиту. Крім того, ми опублікували всі повідомлення про закупівлі у легкодоступному для широкого загалу вигляді та зробили всі замовлення щодо закупівель, включаючи інформацію про бенефіціарних власників компаній, що беруть участь у аукціонах, доступними для громадськості в електронному вигляді на веб-сайті ProZorro (<https://prozorro.gov.ua>).

A. ПОДАТКОВО-БЮДЖЕТНА ПОЛІТИКА

3. **Ми на шляху до виконання запланованого дефіциту бюджету на 2021 рік, незважаючи на нещодавній тиск на видатки.** Дефіцит сектору загальнодержавного управління не перевищить 237 млрд грн за методикою розрахунку МВФ, що відповідає дефіциту державного бюджету у розмірі 246,6 млрд грн. Податкові надходження перевищили заплановані показники, переважно за рахунок більшого, ніж очікувалося, зростання цін на сировину та відновлення імпорту, що дозволило нам збільшити видатки шляхом двох переглядів бюджету на 2021 рік та спрямування цих коштів на будівництво та утримання доріг. Наразі ми готуємо третій, нейтральний щодо дефіциту, пакет змін до бюджету в обсязі близько 0,8 відсотка ВВП, що дозволить нам збільшити приблизно в однакових розмірах: (i) фонд оплати праці військовослужбовців та працівників сектору охорони здоров'я; (ii) технічне обслуговування доріг; (iii) капітальні витрати на дороги; та (iv) програму субсидування побутових споживачів комунальних послуг. Хоча дефіцит залишається під контролем, враховуючи великі потреби у валовому зовнішньому фінансуванні, включаючи значну суму боргу, який був випущений за пільговими ставками, ми використали близько половини нещодавно отриманих СПЗ; ми маємо намір зберегти залишок СПЗ як буфер проти майбутніх ризиків, що також допомагає підтримувати наші цілі щодо зовнішньої стабільності.

4. **У відповідь на нещодавнє надзвичайне підвищення цін на газ ми впровадимо прозорі заходи для захисту незахищених верств населення, зміцнення фінансового стану підприємств теплової комунальної енергетики (ТКЕ) та надання тимчасової та виняткової підтримки ліквідності державному підприємству НАК «Нафтогаз».** Ми очікуємо, що виконаємо наступний комплекс заходів, не збільшуючи дефіцит 2021 року, з огляду на прогнозоване перевищення рівня додаткових надходжень, включаючи рентну плату за газ, яка прив'язана до цін на імпортований газ.

- a. Ми внесемо зміни до бюджету 2021 року, якими на 12 млрд грн збільшуватимуться асигнування на субсидії з оплати послуг ЖКГ. Цього має бути достатньо, аби забезпечити достатнє покриття потреби до кінця грудня 2021 року, у зв'язку з тим, що контракти з фіксованою ціною на газ, що їх уклав НАК «Нафтогаз» у квітні/ травні цього року, допомагають пом'якшити ціновий тиск на домогосподарства.
 - b. Ми забезпечимо субсидії найбіднішим громадам² на опалювальний сезон 2021-2022 років у розмірі близько 1 млрд грн і передбачимо подальшу підтримку муніципалітетів у бюджеті 2022 року шляхом перерозподілу і спрямування частини ПДФО місцевим бюджетам у розмірі 11,4 млрд грн (4 % доходів від ПДФО). Решту коштів на покриття потреби підприємств ТКЕ у додатковій ліквідності муніципалітети надаватимуть із власних бюджетів.
 - c. АТ "Магістральні газопроводи України" (МГУ) / ТОВ "Оператор ГТС України" (ОГТСУ) передплатив Укртрансгазу 27 млрд. грн. як частину нової угоди, яка замінює попередній договір про купівлю-продаж частки у статутному капіталі, щорічними фіксованими платежами протягом 2020-2024 років. Ми призупинимо подальше виконання надзвичайного розпорядження, поки новопризначена наглядова рада МГУ не завершить належну оцінку його наслідків (див. пункт ¶31). Натомість будь-який залишковий розрив ліквідності НАК «Нафтогазу» протягом майбутнього опалювального сезону буде покритий шляхом прозорого та прямого трансферу з бюджету, визнаючи, таким чином, роль компанії в енергетичній безпеці та елемент опосередкованого субсидіювання, присутній у чинних контрактах на постачання газу. Очікується, що така підтримка буде бюджетно-нейтральною на тлі перевиконання доходів від роялті/ рентних платежів. Як очікується, у 2022 році ситуація з ліквідністю НАК «Нафтогазу» покращиться, оскільки ціни знову наблизяться до ринкових одразу після завершення у квітні чинних контрактів із фіксованою ціною, а також з причини структурних заходів, описаних у пунктах ¶30 та¶32 далі.
5. **Ми затвердимо бюджет 2022 року з цільовим показником дефіциту³ сектору загальнодержавного управління у 3.5 % ВВП (структурний маяк, кінець листопада 2021 року), і продовжимо поступову фіскальну консолідацію, визначивши пріоритетними видатки на підтримку охорони здоров'я, освіти, оборони і безпеки. Відповідно до нещодавнього Указу Президента №261/2021 від 18.06.2021, було суттєво збільшено фінансування гарантованого пакету послуг охорони здоров'я з метою підвищення зарплат лікарям і середньому медичному персоналу, в середньому на приблизно 30%. Ці зміни будуть відображені у постанові КМУ, якою, відповідно, будуть збільшені тарифи і капітаційні ставки. Освітня галузь отримає достатнє фінансування, аби, нарешті, досягти цільового показника у 7.3 % ВВП, як це визначено у Законі про Освіту.**

² Стосується громад нижче 90% порогового значення індексу податкової спроможності.

³ Як визначено у параграфі 13 Технічного меморандуму про взаєморозуміння.

Зокрема, приблизно на 8 % буде збільшено зарплати вчителів, аби оплата праці вчителів зростала відповідно до соціальних стандартів; на близько 50 % зростуть стипендії студентам. Ми забезпечимо бюджет оборонної і безпекової сфер вище порогу у 5 % ВВП, передбачивши додаткове фінансування, частково спрямоване на підтримку наших ветеранів. Для забезпечення фінансування зазначених важливих пріоритетів, ми обмежимо зростання мінімальної зарплати і фонду зарплати працівників інших державних секторів на рівень інфляції плюс 2 %, а також надалі посилюватимемо адресний характер соціальних програм.

6. **Для забезпечення додаткового фіскального простору й спроможності збільшити пріоритетні видатки у 2022 році, ми підготували податковий пакет у розмірі приблизно 0.5 % ВВП 2022 року.** Податкові заходи майже порівну розподілені між підвищенням ставок чинних податків та заходами з розширення бази оподаткування. Ми маємо намір прийняти законодавчі зміни до Податкового кодексу до кінця листопада 2021 року. Ми плануємо спрямувати ці додаткові доходи на капітальні видатки та на збільшення асигнувань на програми субсидій з оплати ЖКГ, коли навесні будуть переглянуті контракти на постачання газу за фіксованою ціною.

7. **Задля стримування фіскальних ризиків ми крок за кроком низимо тимчасове розширення урядових гарантій.** У 2021 році ми наразі випустили 38.9 млрд. грн гарантій і наші плани до кінця року, які включають в себе гарантійну підтримку «зелених» бондів (див. ¶133), вписуються у затверджену стелю. Поступово відмовляючись від надзвичайних заходів підтримки економіки, ми більше не призупинятимемо, в т. ч. і у Законі про Державний бюджет на 2022 рік, дію Статті 18.1 Бюджетного кодексу (яка обмежує обсяг державних гарантій 3 відсотками запланованих доходів загального фонду державного бюджету). У консультації з МВФ ми проаналізуємо шляхи вдосконалення управління гарантіями відповідно до найкращих практик та з метою забезпечення їх узгодженості з середньостроковою бюджетною стратегією та стійкістю боргу.

8. **Фіскальна політика на 2022 рік і надалі буде прив'язана до нашого середньострокового бюджетного плану, затвердженого Верховною Радою у червні 2021 року.** Після розширення дефіциту у 2020 році, ми поступово додаємо жорсткості фіскальній політиці, оскільки економічне зростання відновлюється, і плануємо повернутися до профіцитів первинного бюджету для того, аби (i) знизити загальні потреби у фінансуванні і (ii) відновити фіскальний простір для адекватних відповідей на майбутні шоки, утримуючи, при цьому, борг нижче 60 % ВВП. Пріоритети нашої політики визначено у нашій Бюджетній декларації на 2022-2024 роки, які, серед іншого, включають наступне:

- a. **Податкова політика забезпечуватиме стабільність податкової системи, посилить її ефективність і покращить адміністрування податків, водночас мінімізуючи можливості для зловживань.** Ми запропонували внесення змін до Податкового кодексу де, серед іншого, маємо на меті покращити адміністрування податків, звзвити коло можливостей для зловживань (особливо що стосується акцизів і ПДФО з продажу об'єктів нерухомості), закрити деякі податкові «лазівки», пов'язані з операціями з нерухомістю,

покращити оцінку бази оподаткування (для податку на прибуток підприємств і рентних платежів). Ми запровадили індексацію на ІСЦ та ІЦВ ставок акцизів, рентних платежів і платежів за землю, і збільшили ставки екологічних податків. Також задля уникнення ухилень від оподаткування в сільськогосподарському секторі ми запровадили мінімальне податкове зобов'язання на землі сільськогосподарського призначення. Ми приведемо у відповідність податкове законодавство до існуючого в ЄС відповідно до зобов'язань, взятих на себе у рамках Угоди про Асоціацію між Україною та ЄС; ми також запровадили стандарти боротьби з розмиванням оподаткованої бази й виведенням прибутку з-під оподаткування (BEPS), та автоматичний обмін податковою інформацією відповідно до міжнародних стандартів. Після детального технічного вивчення, ми не будемо здійснювати кроки щодо заміни чинного податку на прибуток підприємств (CPT) податком на розподілений прибуток (DPT) або податком на виведений капітал (ECT). Ми утримуватимемося від розширення критеріїв відповідності спрощеній системі оподаткування або запровадження нових груп платників податків, які можуть скористатися спрощеною системою оподаткування, а також почали здійснювати кроки задля попередження ухилення від оподаткування і зловживання зазначеним режимом. Ми утримуватимемося від введення нових або розширення існуючих податкових преференцій/пільг, як на галузевому, так і на регіональному рівнях, за винятком потенційних дрібномасштабних механізмів підтримки, які будуть ретельно розроблені для забезпечення обмежених та цільових стимулів. Ми продовжуватимемо інформувати громадськість про вартість звільнень від оподаткування та розширимо аналіз, включивши податкові втрати, пов'язані зі спрощеним режимом оподаткування.

- b. **Ми продовжуватимемо захищати вразливі верстви населення через достатнє асигнування коштів на соціальні програми.** Хоча зміни критеріїв відповідності в 2021 році покращили цільовий характер цих програм, послаблення норм під час пандемії та наслідки локдаунів призвели до зростання потреб у фінансуванні. Асигнування у бюджеті 2022 року на програми субсидій з оплати послуг ЖКГ достатні для тієї ж кількості учасників програм субсидій як й цього року за умови незмінності тарифів. Проте, після перегляду тарифів навесні ми забезпечимо, щоб у переглянutoму бюджеті були визначені необхідні ресурси для вчасного й повного забезпечення зазначеної програми.
- c. **Ми покращимо наші програми соціальної допомоги для створення адресної (на основі перевірки доходів) і доступної системи соціального захисту задля ефективної підтримки найбільш вразливих верств населення.** За сприяння і допомоги Світового банку ми плануємо: (i) консолідувати вибрані програми допомоги і перевести їх у схему гарантованого мінімального доходу (GMI), при цьому збільшуючи розмір програми; (ii) поєднати програму GMI з активною політикою на ринку праці; (iii) покращити управління інформаційною системою, включаючи через цифрову платформу ДІЯ, задля посилення верифікації отримувачів соціальних програм для поліпшення їх адресності. Також ми здійснимо подальші кроки для забезпечення стійкості соціальних фондів, включно зі спрощенням адміністрування цих фондів і посиленням стимулів для отримувачів субсидій для оплати послуг ЖКГ запроваджувати енергоефективні технології.

- d. **Ми продовжимо впровадження пенсійної реформи, започаткованої у 2017 році і спрямованої на забезпечення кращих пенсій, з одночасним утриманням фінансової стабільності системи пенсійного забезпечення.** Реформа спрямована на захист старшого покоління від бідності шляхом надання стимулів довше залишатися на ринку праці, застосування однакових, незалежних від професії правил пенсійних виплат і стимулювання участі у системі і сплати страхових внесків. Ми утримуватимемося від: (i) введення нових спеціальних пенсій або привілеїв; (ii) подальшого дискреційного збільшення виплат; і (iii) прийняття змін, що призведуть до зниження ефективного пенсійного віку. Ми забезпечимо, що будь-які запропоновані правові зміни щодо зростання пенсійних видатків, визначені законом чи іншими нормативно-правовими актами, будуть супроводжуватися аналізом середньострокового фіскального впливу і чітким визначенням відповідних ресурсів, прописаних у змінах до бюджету Пенсійного фонду. Ми здійснимо спрощення та уніфікацію поточної складної системи надбавок для осіб, які давно вийшли на пенсію, та запровадимо зміни до Закону про обов'язкове пенсійне страхування, визначивши дату проведення щорічної індексації пенсій. Крім того, ми продовжимо наше співробітництво з партнерами з програм розвитку для впровадження ретельно відрегульованих обов'язкових накопичувальних пенсійних схем, після того, як будуть створені необхідні передумови. Ми також визначимо відповідні джерела фінансування для другого рівня, та забезпечимо, щоб ресурси, перерозподілені з першого на другий рівень, були заміщені іншими джерелами надходжень.

9. **Ми продовжимо покращувати управління державними фінансами.** Ми зміцнимо засади нашої податково-бюджетної політики з метою забезпечення стійкого фіскального коригування і підвищення рівня довіри і передбачуваності фіскальної політики. Ми посилимо наші правила середньострокового бюджетування (MTBF), які станом на 2021 рік вже включені в Бюджетний кодекс, задля зміцнення фіскальної дисципліни, сприяння обізнаності щодо прийнятих політичних рішень, покращення моніторингу за виконанням зобов'язань, забезпечення передбачуваності планування і виконання бюджетів. Для цього, разом із місіями технічної допомоги МВФ, ми: (i) визначимо механізми коригування стель видатків; (ii) переглянемо домовленості, які обмежують багаторічні зобов'язання; і (iii) покращимо методологію розрахунку попередніх базових оцінок й оцінок фіскального впливу, зокрема, шляхом посилення спроможності як усередині Міністерства фінансів, так і ключових розпорядників бюджетних коштів. Ми поширимо покриття і посилимо кількісний аналіз звітів про перегляд видатків на основі пілотних проектів, проведених у 2019-20 рр. Зокрема, ми проведемо перегляд видатків соціальних фондів, включаючи Пенсійний фонд. Ми покращимо оцінку фіскальних ризиків, удосконалюючи необхідний інструментарій усередині Міністерства фінансів і розширюючи нашу фінансову модель, залучаючи до неї показники ключових державних підприємств, та внесемо зміни до постанови Кабінету Міністрів України №7 від 11.01.2018 щодо методики оцінювання фіскальних ризиків для покращення подання державними підприємствами інформації, необхідної для оцінки пов'язаних з ними фіскальних ризиків. Ми введемо в дію Агентство з управління державним боргом з метою покращення інституційної спроможності управляти державним боргом, оптимізувати структуру боргу і знизити наші фінансові витрати. Стратегії, операційні заходи та результати щорічно публікуватимуться в рамках Стратегії управління державним боргом.

10. **Ми здійснюємо рішучі кроки щодо покращення податкової адміністрації.** Зокрема:
- a. Ми забезпечили становлення Державної податкової служби (ДПС) та Державної митної служби (Держмитслужба) як нових юридичних осіб, які відповідають за збір податкових та митних надходжень. Для обох організацій, які функціонують як єдині юридичні особи, ми розробили нові організаційні структури та механізми делегування повноважень та підзвітності. Починаючи з 1 січня 2021 року ДПС, а з 1 липня 2021 року і Держмитслужба працюють на національному рівні як дві єдині юридичні особи, які складаються з організованих за функціональним принципом центрального апарату та територіальних органів, тоді як обласні та інші юридичні особи ДПС та Держмитслужби припинили своє існування. І хоча ми в тих же самих часових рамках не змогли ліквідувати Державну фіскальну службу (ДФС) та передати ДПС та Держмитслужбі їх активи, ми завершимо цей процес до кінця грудня 2021 року, коли Бюро економічної безпеки (див. далі по тексту) буде укомплектовано штатом та функціонуватиме повною мірою.
 - b. З метою підвищення ефективності адміністрування доходів, ми будемо продовжувати будувати системний процес управління ризиками недотримання вимог податкового законодавства платниками податків (комплаєнс ризиками) в ДПС шляхом розвитку спроможності виявляти найвищі комплаєнс ризики та запроваджувати такі процеси, які використовують ресурси ДПС з найвищим можливим результатом для покращення дотримання норм податкового законодавства платниками податків. Для цього ми:
 - (i) чітко визначимо стратегічні цілі покращення виконання норм податкового законодавства платниками податків на основі аналізу комплаєнс ризиків та оцінки їх потенційного впливу на податкові надходження; (ii) запровадимо потужні механізми управління, аби всі функціональні підрозділи ДПС узгодили свої дії з Комплаєнс стратегією ДПС. На підтримку цього буде проведено формальний процес затвердження річних планів з покращення виконання норм податкового законодавства платниками податків, які міститимуть чітко визначені й вимірювані цілі, а також регулярне звітування функціональними і структурними підрозділами ДПС вищому керівництву ДПС. Річний план з покращення виконання норм податкового законодавства платниками податків на 2022 рік буде підготовлено до 1 грудня 2021 року. Одним із ключових завдань Комплаєнс стратегії ДПС буде зосередитися на тих сегментах платників податків, які несуть найвищі ризики для податкових надходжень. З цією метою ми посилюємо процес управління великими платниками податків з Офісів великих платників податків (LTOs) під координуванням Голови ДПС для забезпечення узгодженості при наданні послуг цій важливій категорії платників податків. До 1 грудня 2021 року ми сформуємо спеціальний підрозділ ДПС, який аналізуватиме податкову поведінку індивідуальних платників податків з високими рівнями статків, щоб мінімізувати комплаєнс ризики, притаманні цій групі платників податків.
 - c. З метою консолідації повноважень щодо розслідування економічних злочинів в єдиному слідчому органі, Бюро економічної безпеки України почне працювати до кінця грудня 2021 року. Цей орган візьме на себе відповідальність за розслідування економічних, фінансових та податкових шахрайств та злочинів, які перебувають у юрисдикції Національної поліції, СБУ та Податкової поліції, але за винятком тих злочинів, які підпадають під юрисдикцію Національного антикорупційного бюро України (НАБУ). Закон встановлює чіткі правила щодо відбору керівництва, внутрішнього прийняття рішень та нагляду для забезпечення операційної незалежності та належного нагляду й підзвітності.

В. ГРОШОВО-КРЕДИТНА І ВАЛЮТНО-КУРСОВА ПОЛІТИКА

11. **Ми залишаємося повністю відданими забезпеченню інституційно сильного та незалежного Національного банку України (НБУ), що має вирішальне значення для забезпечення макроекономічної та фінансової стабільності.** З цією метою, у відповідності до рекомендацій за результатами оцінки захисних механізмів 2019 року, ми запровадили зміни до Закону про НБУ (*попередній захід*) для забезпечення подальшого посилення автономії та належного управління НБУ, в тому числі шляхом (i) детального опису ролі Ради НБУ та її відносин із Правлінням НБУ з метою пом'якшення втручання у мандат Правління НБУ, (ii) зменшення кількості засідань Ради НБУ та Комітету з питань аудиту у відповідності до їх повноважень, (iii) запровадження ex ante періоду «охолодження» для членів Ради НБУ перед тим, як стати членами Правління та додаткового уточнення застосовності чинного ex post періоду «охолодження» для членів Ради НБУ; (iv) чіткого формулювання щодо терміну перебування на посаді Заступників Голови та покращення критеріїв щодо призначення та звільнення з посади членів Ради та Правління НБУ, без неналежного впливу на статус чинних членів; (v) посилення правил щодо конфлікту інтересів для посадових осіб НБУ; та (vi) поліпшення правового захисту, що надається посадовим особам НБУ, в тому числі колишнім. Ми актуалізуємо наші нормативні документи (наприклад, Регламент Ради НБУ) з метою забезпечення їхньої узгодженості з законодавчим змінами до кінця 2021 року. Крім того, ми уникатимемо будь-яких дій, які можуть означати політичне втручання в незалежність НБУ (стосовно рішень щодо політики, обмежень строків каденції та правового захисту керівників та персоналу, і правил розподілу капіталу та прибутку НБУ).

12. **Наша монетарна і валютно-курсова політика й надалі буде відповідати нашим зобов'язанням, спрямованим на досягнення цільових показників міжнародних резервів та інфляції.** Ми маємо намір утримувати рівень інфляції в межах цільового показника НБУ на рівні 5 відсотків з допустимим діапазоном відхилення в межах +/-1 процентного пункту, дозволивши при цьому коригування обмінного курсу відповідно до основних економічних показників та здійснюючи купівлю іноземної валюти для виконання цільових показників програми щодо резервів. НБУ готовий коригувати облікову ставку для досягнення цільового показника інфляції на горизонт політики 9 – 18 місяців. Прогрес у виконанні цілей щодо інфляції буде контролюватися в межах програми із використанням коридорів навколо центральних значень наших цільових показників інфляції, вихід за межі яких вимагатиме проведення консультацій (Таблиця 1). Поступова лібералізація контролю над капіталом, передбачена Законом про валюту і валютні операції в лютому 2019 року, буде впроваджуватися обережно, послідовно та на основі поточних умов, без встановлення конкретних термінів зняття існуючих обмежень. Оскільки банківська система добре пережила кризу (див. нижче) і наразі є високоліквідною з вільною ліквідністю в приблизно 30 відсотків зобов'язань клієнтів, НБУ нормалізував оперативну структуру своєї грошово-кредитної політики, поступово скасувавши надзвичайні заходи, прийняті у відповідь на кризу COVID-19. Станом на 1 жовтня 2021 року НБУ припинив операції довгострокового рефінансування та операції своп процентної ставки з банками, скоротив термін погашення кредитів рефінансування з 90 до 30 днів, які він (НБУ) пропонує на щотижневих тендерах, та збільшив термін погашення своїх депозитних сертифікатів до перед-кризового терміну в 14 днів. НБУ продовжить використовувати облікову ставку як ключовий інструмент монетарної політики та утримуватиметься від продовження операцій довгострокового рефінансування або проведення будь-яких інших операцій із забезпечення ліквідності з терміном погашення більше 30 днів, крім випадків, коли це є необхідним для забезпечення фінансової стабільності.

13. **Необхідність проведення консультацій з монетарної політики (МРСС) було обумовлено несподівано високим рівнем інфляції у березні та червні 2021 року.** Ми додали окремого листа, з поясненням причин, які спричинили відхилення цільового показника інфляції, а також вжиті нами заходи щодо мінімізації наслідків такого відхилення (Додаток II). Ми впевненні, що поєднання підвищення ключової відсоткової ставки та зменшення впливу тимчасових факторів пропозиції забезпечить на кінець 2022 року утримання цільового показника інфляції у рамках визначеного НБУ цільового діапазону.

14. **Ми будемо вживати подальших заходів для посилення ефективності монетарної політики та підтримки розвитку фінансових ринків.** Ми будемо зміцнювати нормативно-правову базу для фінансових ринків (див. нижче) та продовжуватимемо співпрацювати із зацікавленими сторонами для підвищення ефективності та надійності грошових ринків та ринків капіталу, які є важливими для ефективної монетарної трансмісії.

С. ПОЛІТИКА У ФІНАНСОВОМУ СЕКТОРІ

15. **Ми будемо продовжувати докладати зусиль для забезпечення фінансової стабільності та обмеження потенційної фіскальної вартості інтервенцій.** Пріоритетами нашої діяльності будуть такі: (i) подальше посилення вимог до капіталу банків; (ii) зменшення обсягу старих непрацюючих кредитів (NPLs) та повернення активів банків, виведених з ринку; (iii) реалізація стратегії реформування державного банківського сектору; (iv) поліпшення фінансового стану Фонду гарантування вкладів фізичних осіб (ФГВФО) та механізмів надання НБУ екстреної підтримки ліквідності (Emergency Liquidity Assistance (ELA) framework); та (v) підготовка нормативно-правової бази для небанківського фінансового сектору та фінансових ринків.

16. **Банківський сектор благополучно пройшов кризу.** Завдяки нашому істотному поступу з очищення банківської системи, яке розпочалося з 2014 року, банки увійшли у кризу з належним рівнем капіталізації та ліквідності. Запроваджені у 2020 році заходи регулювання, спрямовані на подолання впливу пандемії COVID-19 на кредитний ризик банків, було припинено у період з квітня по липень 2021 року, за винятком тих заходів, що були спрямовані на місцеві органи влади. У жовтні 2021 року було також припинено дію заходів, спрямованих на підтримку ліквідності банків (операції з довгострокового рефінансування та операції своп процентної ставки). Перевірки якості активів, які в усіх банках проводили зовнішні аудитори, та стрес-тестування, що відбувалося у 30 найбільших банках, (які становлять 93 відсотки активів системи) продемонстрували, що на кінець 2020 року в цілому банківська система є прибутковою та достатньо капіталізованою. На основі результатів цієї діагностики НБУ в серпні 2021 року доручив чотирьом банкам вжити заходів та/або мобілізувати додатковий капітал для покриття потреб у капіталі, визначених за базовим сценарієм, до кінця грудня 2021 року, а також попросив ці чотири та ще шістьнадцять банків подати їхні плани дій, спрямовані на подальше підвищення достатності капіталу шляхом вливання капіталу та/або зменшення ризику до кінця червня 2022 року у відповідь на несприятливий сценарій. Щодо тих банків, які не забезпечать впровадження своїх планів дій, ми будемо вживати наглядові заходи впливу.

17. **Ми прийняли зміни до Закону про банківську діяльність та Закону про Фонд гарантування вкладів фізичних осіб (прийняття обох законів передбачалося як попередні заходи) у відповідності до зобов'язань за програмою щодо посилення системи банківського нагляду та механізмів повернення активів ФГВФО:**

- a. **Зміни до Закону про банки та банківську діяльність та до інших законів сприяли посиленню системи банківського нагляду** завдяки забезпеченню відповідності системи корпоративного управління Базельським основним принципам корпоративного управління у банках (в тому числі колективної придатності наглядових рад), посиленню вимог до акціонерів та умов ліцензування, поліпшенню структури капіталу, та наданню НБУ правових повноважень здійснювати калібрування вимог до капіталу та ліквідності по відношенню до конкретних банків. По завершенню трирічного перехідного періоду нормативна база відповідатиме вимогам Базель II щодо структури другого рівня капіталу та Базелю III щодо структури капіталу та ліквідності. Для того, щоб забезпечити повне дотримання банками вимог щодо нової структури до січня 2025 року, ми прийняли графік впровадження необхідних заходів із зазначенням часових рамок.
- b. **За допомогою змін до Закону про ФГВФО та інших законів ми вдосконалили механізми ліквідації банків та зміцнили повноваження Фонду щодо повернення активів.** Серед іншого, ці зміни посилюють повноваження ФГВФО щодо скасування підозрілих операцій, здійснених до банкрутства банку, та полегшують можливості ФГВФО вимагати відшкодування збитків від колишніх власників банків та пов'язаних сторін, включаючи тимчасові заходи (арешт активів) проти таких сторін за певних обставин.

18. **Ми вживаємо заходи, спрямовані на подальше посилення системи фінансового захисту та фінансової стабільності, і також впроваджуємо низку рекомендацій за результатами проведеної Оцінки захисних механізмів.**

- a. **Ми подали до Верховної Ради законодавчі зміни, які відновлюють платоспроможність ФГВФО та забезпечують участь Ощадбанку в ФГВФО.** У відповідності до підготовленого Мінфіном та ФГВФО плану, який було узгоджено Радою фінансової стабільності у серпні 2020 року, закон конвертує в умовні зобов'язання залишок зобов'язань, пов'язаних з фінансуванням Мінфіном у 2015-2018 роках виплат ФГВФО, що здійснювалися за застрахованими депозитами вкладникам збанкрутілих банків. Умовні зобов'язання будуть сплачуватися за рахунок (i) стягнень за вимогами ФГВФО до збанкрутілих банків, (ii) коштів, що перевищують цільовий розмір ФГВФО, затверджений Адміністративною радою ФГВФО. Закон також поступово підвищує ліміт компенсації за застрахованими депозитами до їх реальної вартості у 2014 році (з 200,000 до 600,000 гривень), встановлює процедуру для визначення планового розміру ФГВФО, та містить чітку вимогу про те, що будь-яке фінансування, що надається НБУ для ФГВФО здійснюється на розсуд НБУ, є короткостроковим, здійснюється для вирішення надзвичайних ситуацій та за обставин існування загрози для певних аспектів стабільності системи (на виконання рекомендацій за результатами Оцінки захисних механізмів 2019 року). Наша мета полягає в тому, щоб прийняти закон до середини листопада 2021 року та відновити платоспроможність ФГВФО до кінця грудня 2021 року.

- b. **За підтримки технічної допомоги МВФ ми здійснюємо перегляд нашої операційної системи екстреної підтримки ліквідності (ELA),** включаючи її врядування, вимоги щодо перевірки платоспроможності, умов належного забезпечення та управління ризиками, а також моніторинг протягом всього процесу реалізації планів фінансування. Для зменшення ризиків після того, як регулярні операції з рефінансування комерційних банків будуть переведені на ELA, ми запровадимо суворіші критерії відбору наших контрагентів (критерії платоспроможності) в правилах грошово-кредитної політики НБУ стосовно операцій з рефінансування (рекомендація за результатами Оцінки захисних механізмів від 2019 року). Зміни до правил застосування ELA та операційна система будуть розроблені до кінця травня 2022 року. На основі двосторонньої технічної допомоги від одного з членів Європейської системи центральних банків, ми переглянемо операційний процес надання екстреної підтримки ліквідності НБУ та оцінимо (за участю ФГВФО) правову базу щодо статусу НБУ як забезпеченого кредитора у процесах виведення банків з ринку та їхньої ліквідації та, відповідно, підготуємо зміни до законодавства для зміцнення цього статусу.
- c. **Для зменшення потенційних ризиків для фінансової стабільності та державних фінансів, які можуть виникнути в разі прийняття несприятливих судових рішень** за конституційними оскарженнями Закону про ФГВФО та Закону про удосконалення механізмів виведення банків з ринку (Закон № 590 від 2020 року) та для результативного реагування на ці ризики ми підготували резервний план щодо Закону про ФГВФО та поновили наявний резервний план, підготовлений на самому початку запровадженої за підтримки Фонду програми для зменшення та результативного усунення ризиків для фінансової стабільності та державних фінансів, які можуть виникнути в разі винесення несприятливих судових рішень щодо прийнятих в минулому рішень про виведення банків з ринку. Ми дбатимемо про те, щоб (i) такі плани були операційно реалістичними; (ii) була збережена фінансова стабільність; (iii) бюджетні видатки були зведені до мінімуму; (iv) ризики завдання моральної шкоди були мінімальними. Рада фінансової стабільності ухвалить ці плани до кінця листопада 2021 року та продовжить аналізувати стан готовності всіх зацікавлених сторін на своїх періодичних засіданнях та оновлювати плани по мірі необхідності з огляду на розвиток стану справ.

19. **Ми переглянули перші плани відновлення діяльності банків та реалізуємо наші чітко прив'язані до графіку плани із запровадження нових вимог щодо капіталу та ліквідності.** Плани відновлення діяльності були подані всіма банками, а НБУ завершив перший цикл зауважень до них. Ці плани будуть частиною щорічного процесу наглядової та аналітичної оцінки в 2022 році. В квітні 2021 року був запроваджений норматив чистого стабільного фінансування (NSFR) для банків, початково встановлений на рівні 80 відсотків із поступовим підвищенням до 100 відсотків у квітні 2022 року. В липні 2021 були підвищені ваги ризику для незабезпечених споживчих позик у відповідь на швидке зростання цього кредитного сегменту. В січні 2022 року наберуть чинності вимоги щодо капіталу під операційний ризик. Також у 2022 році НБУ затвердить вимоги щодо запровадження процесу оцінки достатності внутрішнього

капіталу (ICAAP) та процесу оцінки достатності внутрішньої ліквідності (ILAAP). Згідно до Закону Про банки і банківську діяльність, ці вимоги набудуть чинності у серпні 2024 року. Ми запровадимо графік введення в дію нового буферу консервації капіталу, а також буферу системної важливості до березня 2022 року. Попередні оцінки показують, що в цілому банки готові до нових вимог щодо капіталу, а також, що додатковий тягар нормативів капіталу не буде істотним.

20. Ми повністю віддані збереженню потужності нагляду та вживатимемо рішучих заходів для забезпечення безперервності банківського нагляду. На початку цього року ми провели само-оцінювання наглядових підходів, інструментів та звітності НБУ на предмет відповідності Основним Базельським принципам. Ми підготуємо та ухвалимо план усунення виявлених регуляторних прогалин до кінця-2021 року. Ми готуємося до зміни організаційної структури банківського нагляду включно із створенням нового експертного відділу, який надаватиме підтримку в роботі наглядових органів, тепер більше зорієнтованих на нагляд на основі нормативної відповідності. Для підвищення ймовірності здійснення ефективного нагляду в рамках нової структури та зменшення операційних ризиків, що виникають через велику плінність кадрів, ми приймемо прив'язаний до чіткого графіку план заходів, консультуючись з фахівцями МВФ, для підвищення професійної спроможності співробітників банківського нагляду (**структурний маяк** на кінець грудня 2021 року). Цей план включатиме в себе розробку професійних профілів, а також багаторічної програми навчання для нових співробітників.

21. Поки ми будемо розробляти шляхи найкращого виконання наших розширених повноважень, ми збережемо колегіальне прийняття рішень Правлінням та нашу побудовану на функціональних засадах структуру. З огляду на нещодавно набуті НБУ повноваження з нагляду за небанківськими фінансовими установами (НБФУ), а також змінами до Закону про НБУ від червня 2021 року, відповідно до яких створюється ще одна (шоста) посада заступника голови в правлінні НБУ, ми розробляємо план перегрупування організаційних підрозділів НБУ на додаток до організаційної реформи системи нагляду, описаної в §120. Для забезпечення ефективного потоку інформації та прийняття ефективних рішень ми будемо і далі дотримуватися колегіального прийняття рішень Правлінням та його комітетами та побудованої за функціональним принципом раціональної організаційної моделі, яку ми, за підтримки МВФ, запроваджуємо протягом останніх років. З цією метою на рівні управління НБУ заздалегідь визначить ефективний і збалансований розподіл обов'язків між членами Правління, беручи до уваги колегіальну модель прийняття рішень, уникаючи при цьому можливих конфліктів між виконавчими обов'язками. На організаційному рівні НБУ також визначить заходи, які можна проводити міжсекторально та дослідить доцільність їх злиття у групи. Будуть продумані і додаткові організаційні запобіжні заходи, такі як створення між департаментами нових комітетів вищого керівництва (для дорадчої роботи або для обміну інформацією) тією мірою, якою це буде необхідно. Критично важливим буде забезпечення такого стану справ, коли будь-які організаційні реформи поліпшуватимуть процеси обміну інформацією та прийняття рішень, зменшуватимуть плінність основного персоналу, забезпечуватимуть безперервність робочих процесів, а крім того будуть досить простими для того, щоб роз'яснити їхню суть як всередині системи, так і поза нею, таким чином мінімізуючи репутаційні ризики.

22. **Ми здійснюємо кроки для просування реформи корпоративного управління для державних банків, включно із заходами з модернізації механізмів підзвітності.** Ми створили наглядовий підрозділ в Міністерстві фінансів, якому доручено управління участю в капіталі у відповідності до рекомендацій місії технічної допомоги МВФ, і готові оперативно заповнити наразі вакантні посади в ньому професіоналами найвищого ґатунку. Кожний державний банк ухвалив Кодекс етики, який встановлює порядок дисциплінарних проваджень на випадки порушень правил, отримання скарг та виникнення конфліктів в межах банку, включаючи за участю членів наглядової ради. Між Міністерством фінансів та наглядовими радами кожного з державних банків, що складаються із більшості незалежних членів, до кінця жовтня 2021 року буде підписано новий Меморандум про взаєморозуміння для створення збалансованої структури відносин для забезпечення комерційної незалежності державних банків та підзвітності державі як акціонеру. В консультаціях з міжнародними фінансовими організаціями (МФО), ми розробили методіку оцінки ефективності роботи наглядової ради, яка проводиться міжнародно визнаним радником (для підвищення підзвітності), яка враховує перешкоди, які є поза межами контролю наглядової ради та здатні зменшити результативність її роботи, та яка доручає радникові запропонувати заходи щодо покращення корпоративного управління та ефективності наглядової ради. Перша оцінка ефективності буде проведена по кожному з банків в 2022 році (на основі результатів роботи за 2021 рік) та стане інформаційним джерелом для оцінки ефективності роботи наглядових рад Кабінетом Міністрів у відповідності до Статті 7 Закону Про банки та банківську діяльність. В червні 2022 року Міністерство фінансів оприлюднить основні висновки оцінювання разом із заходами, які вживатиме Кабінет Міністрів, реагуючи на висновки.

23. **Для того щоб не втрачати набутий імпульс, ми готові до негайної протидії ризикам в процесі нагляду за державними банками.** Внесені до нещодавно прийнятого Закону Про банки і банківську діяльність зміни послабили критерії відповідності представників держави в наглядових радах державних банків, що створило ризик послаблення нагляду. Для нейтралізації цього ризику ми до кінця листопада введемо в дію зміни до законодавства, розроблені спільно Міністерством фінансів та НБУ, які усунуть зазначене послаблення (*структурний маяк на кінець листопада 2021 року*). Термін повноважень членів наглядової ради Укргазбанку закінчується у квітні 2022 року, і ми прагнемо відібрати нових членів шляхом конкурентного та прозорого процесу. У трьох державних банках трирічний термін повноважень членів наглядових рад, що складаються із більшості незалежних членів, закінчиться в червні 2022 року, і ми до кінця лютого 2022 року розпочнемо процес відбору нових членів наглядових рад, відповідно до Статті 7 Закону Про банки та банківську діяльність. Для цього, до кінця листопада ми, проводячи консультації з міжнародними фінансовими організаціями, ухвалимо прив'язані до чітких строків плани наступництва наглядових рад для кожного з державних банків, які сприятимуть впровадженню затверджених стратегій на 2021-2024 роки для кожного з банків (*структурний маяк, кінець листопада 2021 року*). План наступництва вимагатиме перегляду відповідних Постанов та процедур (включаючи, але не обмежуючись постановами Кабінету Міністрів №159 та № 267 від 2019 року), у консультаціях з МФО, з метою (i) посилення кваліфікаційних критеріїв для міжнародних рекрутингових компаній, у тому числі, шляхом забезпечення ротації та ефективного керівництва та схвалення авторитетним іноземним

партнером; (ii) забезпечення відповідності процедури рекрутингової фірми щодо формування короткого переліку кандидатів затвердженим стратегіям банків та для забезпечення колективної придатності кожної з нових рад у відповідності до затвердженої стратегії цього банку; (iii) удосконалення процесу відбору Номінаційним комітетом з кандидатів, які вже потрапили до короткого переліку (включаючи перевірку, оцінювання та голосування); та (iv) передбачення прозорого процесу повторного призначення особи на посаду незалежного члена наглядової ради. Для залучення та мотивації висококваліфікованих фахівців з України та з-за кордону ми запропонуємо розміри винагород, що відповідають ринковим умовам.

24. **У відповідності до Зasad стратегічного реформування державного банківського сектору ми будемо продовжувати підготовку до скорочення частки держави в банківському секторі.** Оновлені Засади, затверджені Кабінетом Міністрів у серпні 2020 року, передбачають зменшення участі держави з поточних 50.4 відсотків чистих активів (загальні активи за вирахуванням резервів під кредитні ризики) до менше 25 відсотків до 2025 року. Важливий перший крок був здійснений в 2020 році, коли Міжнародна фінансова корпорація (МФК) Групи Світового банку надала позику Укргазбанку, яка може конвертуватися в акціонерний капітал. Ми повністю віддані сприянню процесу приватизації Укргазбанку, як зазначено у його затвердженій стратегії. Щоб підтримати потенційну передприватизаційну угоду, яка базуватиметься на конвертованому борговому інструменті, який міг би вже збільшити регулятивний капітал Ощадбанку (капітал другого рівня), Європейським банком реконструкції та розвитку (ЄБРР) проведено належну перевірку (due diligence) Ощадбанку в червні 2021 року. Уряд схвалив стратегію Ощадбанку на 2021–2024 роки, а Міністерство фінансів та Ощадбанк розпочнуть офіційні переговори з ЄБРР щодо умов співпраці відповідно до затвердженої стратегії. Для подальшого зниження частки держави в банках ми забезпечимо розробку та ухвалення Приватбанком та Ощадбанком до кінця 2021 року в співпраці з Міністерством фінансів дорожньої карти, яка (i) визначатиме кроки, необхідні для виведення кожного з цих банків на ринок для часткової або повної приватизації та просуватиме нашу мету залучення авторитетних міжнародних інвесторів; (ii) визначатиме законодавчі зміни, які можуть знадобитися для здійснення представлених варіантів роздержавлення. Ці плани будуть ухвалені Кабінетом Міністрів до кінця січня 2022 року (*структурний маяк*). Для посилення нагляду за державними банками та з метою підготовки до роздержавлення, ми поліпшимо професійну спроможність наглядового підрозділу в Департаменті фінансової політики Міністерства фінансів, якому доручене управління участю в капіталі. Крім того, ми гарантуватимемо, що банки, що перебувають під державним контролем, залишаться адекватно капіталізованими та відповідатимуть вимогам щодо капіталу. Всі додаткові рішення, які зможуть впливати на частку держави в банківському секторі (включаючи, але не обмежуючись, набуття корпоративних прав державними органами та державними підприємствами, наприклад, Укрпоштою) будуть прийматися тільки в разі їхньої відповідності загальній стратегії держави щодо зменшення участі та контролю держави в банківському секторі, за умови виділення банківських послуг в окрему юридичну особу, яка матиме відповідати кращим міжнародним практикам, включно з жорсткими вимогами щодо надання ліцензії (такими як пруденційна перевірка акціонерів).

25. **Нам вдалося домогтися прогресу в зменшенні частки проблемних кредитів в державних банках.** Всі державні банки підготували чітко прив'язані до строків та реалістичні плани зменшення проблемних кредитів, які були ухвалені Радою фінансової стабільності в червні 2020 року. Застосовуючи комплексну юридично-нормативну базу щодо управління проблемними активами, прийняту в 2018-2020 роках, всі банки дотримуються графіків виконання своїх планів, завдяки чому їхній загальний коефіцієнт проблемних кредитів зменшився з 65 відсотків станом на кінець грудня 2019 року до 52 відсотків на кінець серпня 2021 року на тлі списань повністю забезпечених резервами проблемних кредитів. Реалізація цих планів і далі залишатиметься предметом щоквартального моніторингу з боку РФС та НБУ, щорічної оцінки в рамках процесу наглядової перевірки та оцінки НБУ (SREP) та включатиметься до переліку ключових показників ефективності банків. Очікуючи, що оздоровлення балансів надасть імпульс кредитуванню, ми виявили комплекс перешкод для надання банками позик. У зв'язку з цим НБУ та відповідні міністерства разом з банківською спільнотою проведуть перегляд рекомендацій, поданих робочою групою, створеною для виявлення перешкод для надання банками позик, маючи кінцевою метою підготовку відповідного реалістичного плану до кінця -січня 2022 року.

26. **Ми нарощуємо зусилля для активізації процесів повернення активів від колишніх власників та пов'язаних осіб збанкрутілих банків з метою зменшення вартості банкрутства банків для українських платників податків та притягнення таких осіб до відповідальності за правопорушення.** Прийняті нещодавно зміни до законодавства зміцнюють можливості ФГВФО щодо повернення активів (тобто стягнення коштів за позовними вимогами до колишніх власників банків та пов'язаних осіб, включаючи завдані ними збитки) (МЕФП ¶118а). Ще одна законодавча ініціатива внесена до Верховної Ради з метою посилення можливості Фонду вимагати відшкодування збитків у кримінальних провадженнях. Крім того, ФГВФО готується до подання судових позовів за кордоном для повернення збитків та до залучення з цією метою визнаних правників та судових експертів. Ця робота буде супроводжуватись ефективною взаємодією з правоохоронними органами та підтримкою платоспроможності ФГВФО, що створить для ФГВФО додатковий фінансовий простір та стимули для виділення ресурсів, необхідних для здійснення цих кроків. Разом з тим, ми визнаємо необхідність застосування більш комплексного підходу для відкриття всіх комерційних та юридичних можливостей для повернення активів збанкрутілих банків, а також для притягнення колишніх власників та керівників цих банків до відповідальності за завдання збитків. Такий комплексний підхід продемонструє рішучу політичну налаштованість, а також сформує єдине бачення української стратегії повернення активів та політичних заходів, які усунуть інституційні, правові та координаційні прогалини, що перешкоджають такому поверненню, з належною увагою до того факту, що поки дотичні відомства працюють над поверненням активів, держава надає можливість колишнім власникам збанкрутілих банків приймати участь у процесах державних закупівель та приватизації. Отже, ми цілком налаштовані на наступні кроки:

- a. **Розробка стратегії повернення активів та плану заходів.** Ми започаткували робочу групу під головуванням Прем'єр-міністра, за участю Голови НБУ як заступника голови цієї групи та із залученням відповідних міністерств, а також Офісу Генерального прокурора (ОГП) та НАБУ за їхньою згодою для підготовки комплексної стратегії повернення активів та плану заходів, які мають бути прийнятими та оприлюдненими Кабінетом Міністрів (*структурний*

маяк на кінець лютого 2022 року). З огляду на важливість цієї роботи, ми плануємо розширити склад цієї групи високого рівня, запросивши до участі в ній інші правоохоронні відомства. В зазначеній стратегії повернення активів буде визначена як політична мета, будуть підсумовані результати та поточний стан роботи з повернення активів, визначатимуться перешкоди для цієї роботи, визначатиметься стратегія, будуть запропоновані реалістичні та прив'язані до конкретних строків політичні заходи для зміцнення правової бази, підвищення організаційних та оперативної спроможності відповідних органів, а також будуть визначені дієві та структуровані механізми координації дій між відповідними відомствами для досягнення встановленої мети. Ми дбатимемо про те, щоб запропоновані заходи не тягли за собою потенційних ризиків завдання моральної шкоди, а також про те, щоб втручання в оперативну незалежність відповідних відомств та в роботу з повернення активів Приватбанку були неможливі. Паралельно з цим, ми визначимо конкретні заходи, які можна вжити для припинення ведення бізнесу між державою та колишніми власниками збанкрутілих банків, доки останні не здійнять кроки для погашення своїх боргів перед ФГВФО, наприклад заборонивши колишнім власникам збанкрутілих банків, пов'язаним з ними особам та суб'єктам господарювання, які вони контролюють, в разі наявності юридично підтверджених боргів перед ФГВФО, брати участь в процесах державних закупівель та приватизації.

- b. **Забезпечення безперервного співробітництва.** Поки зазначена вище стратегія буде розроблятися, НБУ та ФГВФО будуть і далі координувати свої зусилля з Офісом генерального прокурора (ОГП) та НАБУ, включно з обміном інформацією та документацією (наприклад, висновками криміналістичних експертиз) відповідно до законодавства та без звуження прокурорської та слідчої автономії ОГП та НАБУ відповідно.
- c. **Залучені до роботи з повернення активів відомства і далі адекватно інформуватимуть громадськість про проведену ними роботу.** З цією метою КМУ публікує піврічні звіти, де підводяться підсумки роботи з повернення активів та подання судових позовів державними банками. ФГВФО і далі продовжуватиме звітувати про ліквідовані банки, включно з оприлюдненням на своєму веб-сайті списків всіх позичальників, керівників та колишніх акціонерів виведених з ринку банків, які й досі не виконали свої зобов'язання з повернення боргів, включаючи кредитні борги, перед збанкрутілими установами у відповідності до судових рішень. Крім того, ФГВФО буде кожні півроку повідомляти про суми відшкодування, на які він претендує від колишніх власників та пов'язаних з ними осіб по кожному із збанкрутілих банків. ФГВФО покращить доступність своїх звітів, наповнюючи їх легко зрозумілою та порівняльною інформацією. Крім того, для підвищення прозорості результатів, Офіс генерального прокурора публікуватиме піврічні звіти про результати кримінальних проваджень проти колишніх власників банків, керівників та інших пов'язаних осіб по кожному із банків виведених з ринку з початку 2014 року, з узагальненими даними щодо кількості осіб, які потрапили під слідство, під суд або отримали вирок, так само як і щодо сум стягнених штрафів та збитків (**структурний маяк** на кінець грудня 2021 року).

27. **Ми посилимо законодавчу, регуляторну та наглядову основи для НБФУ та фінансових ринків.** НБУ прийняв нові правила щодо прозорості акціонерів, які вимагають від усіх НБФУ (крім кредитних спілок) розкривати інформацію про своїх власників, а ті, хто мають непрозору структуру власності, мають змінити свою структуру власності до 17 жовтня 2021 року. Ми будемо вживати наглядових заходів щодо таких НБФУ, які не виконують цю вимогу. Щоб посилити нагляд над НБФУ, ми за підтримки МФО підготували нове законодавство про фінансові послуги та фінансові компанії (№ 5065), про страхування (№ 5315) та про кредитні спілки (№ 5125). Інший законопроект вносить зміни до Закону про Національну комісію з цінних паперів та фондового ринку (НКЦПФР), посилюючи незалежність та інституційний потенціал НКЦПФР, її мандат щодо транскордонного й внутрішнього співробітництва та її повноваження. Ми забезпечимо, щоб цей закон відповідав цілям, визначеним у ¶22 МЕФП від 1 вересня 2016 року, і дозволив би Україні стати підписантом багатостороннього Меморандуму про співпрацю IOSCO (Міжнародною організацією комісій з цінних паперів). Ми будемо тісно співпрацювати з працівниками відповідних МФО, щоб переконатися, що ці чотири законопроекти узгоджуються з найкращою міжнародною практикою, і прагнемо, щоб ці закони були прийняті Верховною Радою до кінця грудня 2021 року. Ми розширимо охоплення централізованого кредитного реєстру на небанківські кредитні установи та знизимо поріг подання інформації як для банків, так і для небанківських інституцій.

D. СТРУКТУРНА ПОЛІТИКА

АНТИКОРУПЦІЙНЕ ЗАКОНОДАВСТВО ТА ВЕРХОВЕНСТВО ПРАВА

28. **Ми залишаємося відданими належному управлінню та викоріненню корупції на високому рівні.** Спираючись на успішне створення українських антикорупційних інституцій-Національного антикорупційного бюро України (НАБУ), Спеціалізованої антикорупційної прокуратури (САП), Вищого антикорупційного суду (ВАКС), та Національного агентства з питань запобігання корупції (НАЗК) ми продовжимо відстоювати їх незалежність, підвищувати їх ефективність та забезпечувати достатність їх ресурсів. Ретельне впровадження вимог щодо декларування активів та законодавства щодо запобігання та протидії відмиванню коштів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення має на меті сприяти зусиллям щодо притягнення до відповідальності корумпованих державних службовців. Ми будемо уникати будь-якого відступу від прогресу в наших антикорупційних зусиллях.

- a. **Діяльність НАБУ.** Ми продовжимо захищати інституційну та операційну незалежність НАБУ та забезпечувати її ефективність у розслідуванні корупції. Повноваження Президента щодо НАБУ (включаючи повноваження щодо призначення його голови) були визнані неконституційними рішенням Конституційного Суду від вересня 2020 року. Щоб усунути цю юридичну прогалину, ми змінили закон про НАБУ (**попередній захід**), щоб: (i) захистити незалежність НАБУ як центрального органу виконавчої влади із особливим статусом при Кабінеті Міністрів (включаючи вирішення колізій законів на користь незалежності НАБУ та вдосконалення існуючої моделі зовнішнього аудиту, яку мають проводити незалежні експерти з міжнародним досвідом); (ii) покращити процес відбору нового керівника НАБУ, надавши вирішальну роль незалежним експертам з міжнародним досвідом, що матимуть

принаймні два голоси незалежних експертів, необхідних для прийняття рішень більшістю та у випадку рівного розподілу голосів, у відбірковій комісії з шести членів; та (iii) підтвердити статус нинішнього керівника НАБУ з метою запобігання юридичним викликам у поточній роботі НАБУ та забезпечити плавний перехід надійно обраного керівництва НАБУ до обрання нового керівника НАБУ. Ми також збережемо ексклюзивні повноваження НАБУ щодо розслідування корупційних діянь, що передбачають значні суми чи вчинені високопосадовцями, і надамо можливість його ефективному використанню широкого спектра методів розслідування відповідно до міжнародних стандартів законодавства про протидію відмиванню коштів та фінансуванню тероризму, не покладаючись на інфраструктуру інших установ. Таким чином, для реалізації закону, що дозволяє НАБУ використовувати широкий діапазон прийомів та техніки провдення розслідування, ми надамо відповідні ресурси, обладнання та технологічні рішення, щоб НАБУ могло самостійно перехоплювати зв'язок зі стаціонарних та мобільних пристроїв до кінця грудня 2021 року. Крім того, ми продовжуватимемо підтримувати адекватні фінансові та людські ресурси для НАБУ та забезпечимо, щоб оплата праці персоналу залишалася конкурентоспроможною. До кінця березня 2022 року будуть вжиті подальші зміни до нормативно-правової бази, щоб дозволити НАБУ отримати доступ до компетентних, незалежних та швидких судових експертиз у кримінальних провадженнях щодо корупційних справ під юрисдикцією НАБУ. Ми гарантуватимемо, що НАБУ буде мати первинну юрисдикцію у кримінальних справах про корупцію в межах своєї слідчої юрисдикції щодо інших правоохоронних органів, включаючи нове Бюро економічної безпеки. Для моніторингу своєї діяльності НАБУ та САП будуть публікувати на своїх відповідних веб-сайтах щоквартальні статистичні дані про справи про корупцію, які розслідуються та притягаються до кримінальної відповідальності, а також про незавершені справи у ВАКС (відповідно до шаблону, детально описаного в ТМВ).

- b. **Неправдиве декларування активів.** Ми відновили кримінальну відповідальність проти державних службовців щодо їхніх зобов'язань подавати декларації про майно (**попередній захід**). У рішенні від жовтня 2020 року Конституційний суд визнав недійсним попередній закон через відсутність пропорційності санкцій проти державних службовців, які навмисно не подають або вносять неправдиві записи у свої декларації про майно. Відповідно до висновку Європейської комісії «За демократію через право» від грудня 2020 року (Венеціанська комісія), у червні 2021 року був прийнятий новий закон, який створив три окремі корупційні правопорушення (а) неподання декларації про майно, (б) звичайне неправдиве декларування (із залученням активів нижче порогової суми в розмірі 170 000 доларів США) та (в) обтяжене неправдиве декларування (із залученням активів вартістю вище порогової суми). Тяжке правопорушення, пов'язане з обтяженим неправдивим декларуванням, буде каратися позбавленням волі на строк до двох років. Разом із переглянутим правопорушенням щодо незаконного збагачення нові правопорушення щодо декларування активів мають сприяти створенню ефективної та стримуючої системи декларування активів.

- c. **САП.** Ми забезпечимо автономію САП. Ми завершимо процес відбору та призначимо нового керівника САП до кінця листопада 2021 року. Виходячи з уроків, отриманих з поточного процесу відбору нового керівника САП, ми внесемо зміни до закону про САП (*структурний маяк* на кінець березня 2022 року) щоб (а) удосконалити процедури відбору посадових осіб САП з вирішальною роллю та вирішальним голосом незалежних експертів з міжнародним досвідом; (б) зміцнити спроможність САП регулювати свою організаційну діяльність, включаючи раціоналізацію повноважень голови САП та його заступників, та (с) встановити механізми підзвітності керівництва САП на основі висновків та рекомендацій зовнішнього аудиту, який мають проводити незалежні експерти з міжнародним досвідом у сфері застосування антикорупційних законів, у поєднанні з аудитом НАБУ.
- d. **Вищий антикорупційний суд.** Ми повністю підтримуємо незалежність Вищого антикорупційного суду і будемо сприяти в подальшому належному забезпеченню для виконання ним свого мандату. З часу свого успішного створення ВАКС демонструє свою здатність притягувати до відповідальності корумпованих державних службовців. За останні два роки більше 80% рішень ВАКС призвели до засудження за корупцію суддів, прокурорів, колишніх депутатів парламенту, керівників державних підприємств (ДП) та місцевих чиновників. Ми продовжимо забезпечувати повну функціональність ВАКС, надаючи належні фінансові ресурси для її діяльності (включаючи вимоги до персоналу, безпеку та ІТ та підтримуючи конкурентоспроможну оплату праці персоналу), а також забезпечуючи постійне, спеціальне та адекватне відповідне приміщення для ВАКС. До кінця грудня 2021 року ВАКС отримає право користування та управління постійними приміщеннями, які відповідають його потребам. ВАКС опублікує звіти про свою діяльність щодо кількості та видів корупційних справ, рішень про засудження чи виправдання, а також накладених покарань (відповідно до шаблону, детально описаного в Технічному меморандумі про взаєморозуміння).
- e. **Е-декларування.** Для зменшення можливостей незаконного збагачення та відмивання доходів, одержаних внаслідок корупції, ми продовжуватимемо забезпечувати, щоб політично значущі особи (ПЗО) підпорядковувалися вичерпним вимогам щодо декларування активів. У тому ж самому рішенні у жовтні 2020 року щодо декларування неправдивих активів Конституційний Суд скасував повноваження (НАЗК) на тій підставі, що повноваження щодо перевірки декларацій про майно суперечать принципу незалежності суду. Для вирішення цих проблем та у відповідь на рекомендації Венеціанської комісії (висновок у грудні 2020 року) ми прийняли у грудні 2020 року поправки до закону НАЗК про відновлення його повноважень щодо перевірки декларації про майно, але винайшовши окремий режим декларування активів для судової влади. У зв'язку з цим ми продовжуємо співпрацювати з судовою гілкою щодо доопрацювання процедур перевірки декларацій про майно членів судової влади. Ми продовжуємо забезпечувати та полегшувати автоматичний та необмежений електронний доступ НАБУ до бази даних декларацій активів НАЗК. Ми залишаємося зосередженими на зусиллях щодо пріоритетності перевірки декларацій про активи політично значущих осіб (ПЗО) на основі оцінки ризиків.

- f. **Запровадження законодавства про протидію легалізації (відмиванню) коштів.** | Ми мобілізуємо боротьбу з відмиванням коштів та фінансуванням тероризму для підтримки зусиль щодо подолання корупції на високому рівні. Для впровадження змін, внесених у грудні 2019 року щодо системи протидії відмиванню коштів, отриманих незаконним шляхом та фінансуванню тероризму, ми видали банкам вказівки щодо нового визначення політично значущих осіб (ПЗО). Здійснюючи наглядові та виконавчі дії, ми прагнемо використати пропорційні та стримуючі санкції, передбачені новою системою протидії відмиванню коштів, отриманих незаконним шляхом та фінансуванню тероризму у випадках порушення зобов'язань. До кінця березня 2022 року ми вдосконалимо інформацію про бенефіціарну власність, що міститься в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, підприємців та громадських формувань, механізмами накладення санкцій на юридичних осіб за недотримання ними вимог, забезпечимо відкритий та публічний доступ до його інформації та вимагатимемо, щоб фінансові установи повідомляли про будь-які розбіжності. Для моніторингу свого внеску у боротьбу з корупцією Державна служба фінансового моніторингу України продовжуватиме щоквартально публікувати статистичні дані про інформацію, яку вона подає в НАБУ (відповідно до шаблону, детально описаного в ¶100 Технічного меморандуму про взаєморозуміння). Що стосується добровільного податкового декларування, ми забезпечимо, щоб ця програма повністю відповідала законодавству у сфері протидії відмиванню коштів та боротьби з корупцією, а ризик зловживань та відмивання грошей був суттєво знижений. У зв'язку з цим НБУ оприлюднить після завершення програми добровільного податкового декларування тематичний звіт про перевірку виконання вимог законодавства про боротьбу з відмиванням коштів та фінансуванням тероризму банками, що сприяли податковому декларуванню через спеціальні рахунки (включаючи випадкову вибірку бенефіціарів). НБУ продовжить проводити щонайменше чотири кварталні перевірки банків з підвищеним ризиком відмивання доходів, одержаних корупційним шляхом, зосереджених на нормативних вимогах, що стосуються належної перевірки клієнтів та політично значущих осіб (ПЗО), зокрема щодо вимог щодо ідентифікації політично значущих осіб, перевірки джерел походження їх багатства та інформації про бенефіціарну власність.

29. **Ми посилимо верховенство права шляхом забезпечення незалежності, доброчесності та підзвітності судових органів.** Ми забезпечимо, щоб управління та впровадження процесу відбору суддів та дисциплінарних механізмів буде здійснюватися особами з високим рівнем компетентності, довіри та доброчесності, які відповідають Європейським судовим стандартам та висновкам Венеціанської комісії. Ми посилимо адміністративні процедури для того, щоб забезпечити достатньо високий рівень суддівського розгляду для тих справ, де оскаржуються рішення національних державних органів та забезпечимо належні захисні механізми проти здійснення неналежного впливу на прийняття рішень.

- a. **Вища рада правосуддя (ВРП).** Ми внесли поправки до Закону про ВРП з метою підвищення якості відбору для того, щоб членами ВРП були люди з бездоганною репутацією та доброчесністю (*попередній захід*). Як один із органів судового самоврядування, ВРП є органом, створеним, відповідно до положень Конституції України, який здійснює функції

призначення та дисциплінарні функції стосовно суддів загалом. У липні 2021 року ми внесли зміни до закону, що регулює процес відбору, для створення Етичної ради для попередньої перевірки потенційних кандидатів до ВРП та оцінки їх доброчесності, а також проведення одноразової перевірки доброчесності діючих членів ВРП. Відповідно до рекомендацій, викладених у висновку Венеціанської комісії від травня 2021 року, до першого складу Етичної ради, що складається з шести осіб, будуть входити три незалежні експерти з міжнародним досвідом роботи в судовій системі, і їм буде надано вирішальний голос (необхідно отримати голоси принаймні двох з цих трьох незалежних експертів при прийнятті рішень більшістю голосів та у випадку рівного розподілу голосів). Визначено процедури та критерії процесу попереднього відбору кандидатів до ВРП, включаючи оголошення Комісією про подання заявок. Етична рада направить тих кандидатів, які пройшли попередню перевірку, до відповідних органів, які здійснюють призначення згідно з Конституцією, для остаточного відбору та затвердження. У разі якщо діючий член ВРП отримає негативну оцінку, Етична рада направить рекомендацію щодо звільнення відповідному органу, який здійснює призначення та оприлюднить її. Член ВРП, який отримав негативну оцінку, буде тимчасово відсторонений від виконання своїх обов'язків до тих пір, доки відповідний орган, який здійснює призначення, не прийме рішення про звільнення. Ми вживатимемо всіх необхідних заходів для створення Етичної ради до кінця жовтня 2021 року. Крім того, одноразова перевірка доброчесності діючих членів ВРП буде завершена протягом шести місяців після створення Етичної ради, як передбачено в законі (кінець квітня 2022 року *структурний маяк*).

- b. **Служба дисциплінарних інспекторів ВРП.** Ми також створили постійний підрозділ дисциплінарних інспекторів у ВРП для надання підтримки у проведенні судових дисциплінарних розслідувань. Відповідно до тих самих поправок до закону про ВРП, прийнятих у липні 2021 року, цей новий відокремлений підрозділ у ВРП відповідатиме за розслідування дисциплінарних справ проти суддів та подання ВРП рекомендацій стосовно дисциплінарних заходів та санкцій. Цей підрозділ буде укомплектований постійними працівниками, яких буде відібрано шляхом проведення конкурсного відбору для забезпечення узгодженості практики проведення розслідувань та безперервності й неупередженості при розгляді судових дисциплінарних справ.
- c. **Перегляд показових адміністративних справ.** Ми внесемо зміни до процесуальних кодексів для передачі судового перегляду показових адміністративних справ проти загальнодержавних органів до Верховного Суду, як суду першої інстанції, та до Великої Палати Верховного Суду, як апеляційного суду. Після подальших консультацій із зацікавленими сторонами та погодження з фахівцями МВФ, критерії визначення показових адміністративних справ, які мають бути передані до Верховного Суду, будуть завершені до кінця грудня 2021 року. Критерії включатимуть такі фактори, як справи загальнодержавного значення, справи, що перевищують попередньо визначений поріг, або мають значний вплив чи шкоду для країни і стосуються рішення, дії чи бездіяльності конкретних загальнодержавних органів (наприклад, Кабінету Міністрів, міністерств, Національного банку України, Антимонопольного комітету, ВРП, НАБУ, НАЗК, ВАКС).

РЕФОРМИ ЕНЕРГЕТИЧНОГО СЕКТОРА

30. Ми продовжимо наші зусилля, спрямовані на унеможливлення повернення квазі-фіскальних дефіцитів в секторі природного газу шляхом встановлення тарифів на рівні вищому за собівартість і при цьому забезпечуватимемо захист вразливих верств населення. Зокрема:

- a. **Захист вразливих верств населення.** Ми продовжуватимемо надавати субсидії на оплату комунальних послуг для того, щоб пом'якшити вплив тарифів на природний газ та теплопостачання на малозабезпечені та вразливі верстви населення. З цією метою, як зазначено у пунктах ¶14.a. та ¶18.b., ми забезпечимо достатнє бюджетне фінансування в частині житлово-комунальних послуг, відповідно до прогнозів цін на природний газ, а також намагаємось забезпечити включення до програми всіх домогосподарств, які відповідають кваліфікаційним вимогам, до початку опалювального сезону, зокрема шляхом покращення інформування громадськості та усунення труднощів у процесі реєстрації.
- b. **Упередження квазі-фіскальних дефіцитів.**
 - Ми зобов'язуємось не вводити жодного обмеження цін на газ, що постачається домогосподарствам, а також гарантувати, що оптові ціни визначатимуться на прозорому та ефективному ринку. Ми також забезпечимо, щоб усі тарифи на опалення, що визначаються місцевими органами влади, були переглянуті та офіційно затверджені для повного відображення всіх витрат, як пов'язаних, так і не пов'язаних із ціною на газ (включаючи капітальні видатки) до кінця жовтня 2021 року. Будь-яке відхилення від рівня відшкодування витрат, спричинене зростанням цін на газ, буде покриватися явною та прозорою субсидією або з державного, або з відповідного місцевого бюджету.
 - Задля підтримки вищезначених заходів, ми (i) повністю відновимо повноцінну роботу наглядової ради НАК «Нафтогазу» до кінця січня 2022 року, і (ii) забезпечимо проведення незалежного аудиту міжнародно визнаною компанією до квітня 2022 року, що буде зосереджений на визначенні величини того, наскільки діяльність НАК «Нафтогазу» і його контракти з фіксованими цінами являють собою субсидіювання цін на газ для населення і теплокомуненерго.
 - Перед проведенням реструктуризації боргу компаній ТКЕ та операторів розподільчих систем (ОРС) ми впровадимо та оцінимо результати заходів, спрямованих на усунення основних причин накопичення боргу. Такі заходи включатимуть забезпечення відображення витрат у тарифах на опалення та достатнього оборотного капіталу в компаніях централізованого теплопостачання, а також заходи, що покращують дисципліну платежів (див. ¶30.c нижче).

- с. **Забезпечення дотримання платіжної дисципліни.** Ми будемо займатися питанням заборгованості та платіжної дисципліни населення, ТКЕ та дистриб'юторів, щоб забезпечити безперервність заявок на постачання газу та сприяти розвитку конкурентоспроможного ринку. Ми розробимо відповідні інструменти для ТКЕ, щоб забезпечити стягнення платежів з домогосподарств (у тому числі за рахунок збільшення штрафів та спрощеного правозастосування). Ми будемо утримуватися від будь-яких заходів, які можуть підірвати платіжну дисципліну.

31. **Ми віддані захисту фінансової міцності МГУ/ОГТС та їх здатності негайно інвестувати у критичну газотранспортну інфраструктуру у відповідь на структурні виклики в цьому секторі.** Незабаром ми зробимо повноцінну роботу наглядової ради МГУ, зокрема, забезпечивши всіх призначених членів контрактами. Оскільки наглядова рада не була призначена під час переговорів про нещодавню угоду, що замінює початкову угоду про купівлю-продаж частки у статутному капіталі, ми зобов'язуємось надавати наглядовій раді всю необхідну інформацію, щоб дозволити їй оцінити, чи наслідки цієї угоди відповідають інтересам компанії, не загрожують її короткостроковій ліквідності та середньостроковій життєздатності, а також сприяють збільшенню її спроможності інвестувати, включаючи її здатність інвестувати у відповідь на структурні зрушення у газотранспортній мережі. Виходячи з результатів цієї ретельної оцінки, ми зобов'язуємось внести зміни до відповідної постанови Уряду, що регулює умови оплати.

32. **Ми будемо вживати подальших заходів для підтримки розвитку енергетичних ринків шляхом впровадження заходів щодо посилення конкуренції та надання споживачам можливості вибору.** Наші заходи включатимуть:

а. **Посилення конкуренції на ринку роздрібною торгівлі**

- Ми надалі будемо спрощувати процедуру щодо зміни постачальника для побутових споживачів, в тому числі, завдяки позбавленню неналежного впливу на цю процедуру неузгодженості між домогосподарством та попереднім постачальником, або ж вимог щодо несплачених сум. Також ми забезпечимо право побутових споживачів надавати дозвіл на доступ до історичних даних щодо їхнього споживання, а оператори системи розподілу (ОСР) будуть зобов'язані надавати доступ до їхніх історичних даних споживання будь-якому постачальнику, якого вибере побутовий споживач. Таке надання даних повинно відбуватися на безоплатній основі. Щоб сприяти цьому, ми забезпечимо, що всі підзаконні акти, необхідні для початку роботи об'єднаної бази даних для побутових споживачів були прийняті до грудня 2021 року. До об'єднаної бази даних матимуть доступ усі учасники ринку до кінця березня 2022 року (**структурний маяк**)
- Ми створимо робочу групу за участі всіх ключових зацікавлених сторін, в тому числі, НКРЕКП, Міністерства енергетики та Антимонопольного комітету України (АМКУ), завдання якої полягатиме в тому, щоб до кінця березня 2022 року розробити спільний реалістичний план виконання План заходів, спрямований на забезпечення підготовки та впровадження ринкових та антимонопольних нормативно-правових актів, у тому числі тих, що стосуються ефективного відокремлення операторів системи розподілу (ОСР) та

постачальників таким чином, щоб вони не могли мати одного і того ж бенефіціарного власника. Ми також приймемо законодавство, яке матиме на меті забезпечити (i) фінансову та операційну незалежність АМКУ; (ii) прозоре, конкурентне та захищене від політичного втручання призначення Голови Комітету та державних уповноважених та вичерпний перелік причин для їх звільнення; (iii) посилення повноважень АМКУ, яке дозволяє проводити фізичний пошук та конфіскацію документів з метою отримання інформації та обмін інформацією з правоохоронними органами та іншими урядовими органами; та (iv) надання рішенням АМКУ статусу виконавчих документів, для того, щоб уникнути необхідності забезпечувати виконання рішень за допомогою судового процесу. І, нарешті, АМКУ буде публікувати інформацію про початок та результати розслідувань.

- b. **Посилення конкуренції на ринку оптової торгівлі.** Ми забезпечимо, щоб оптові ціни визначалися на прозорому та ефективному ринку. Для досягнення цієї мети ми будемо впроваджувати внутрішню програму зняття обмежень на видобуток газу, згідно з якою, починаючи з травня 2022 року, Укргазвидобування (УГВ) щороку буде продавати щонайменше 40-50 відсотків свого видобутку на прозорій та конкурентній основі на місцевих біржах з рівним доступом для всіх учасників ринку. Очікується, що ця частка зросте до 100 відсотків до 2024 року по мірі припинення дії контрактів з фіксованими цінами, які наразі обмежують видобуток. Паралельно ми також розробимо дієвий план дій для покращення фінансової стабільності та інституційної спроможності сторони попиту (у тому числі компаній централізованого теплопостачання), щоб переконатися, що вони здатні купувати газ на біржі. Ми прискоримо роботу над впровадженням у повному обсязі Регламенту ЄС щодо цілісності та прозорості оптового ринку енергоносіїв (REMIT), передбаченого Угодою про Асоціацію між Україною та ЄС. Ми розробимо план дій для покращення прозорості та забезпечення комерційної привабливості біржової торгівлі газом в Україні.

33. **Ми маємо тверді наміри подолати великі дисбаланси в електроенергетичному секторі.** Для того, щоб усунути квазі-фіскальний дефіцит в електроенергетичному секторі, ми забезпечимо наступне:

- a. ДП «Гарантований покупець» більше не буде накопичувати заборгованість перед виробниками поновлюваних джерел енергії з 2022 року і надалі (новий **кількісний критерій ефективності** - див. Технічний меморандум про взаєморозуміння). З цією метою ми гарантуємо, що регулятор (НКРЕКП) встановить тариф на передачу оператора системи передачі (TSO) на рівні достатньому для покриття - на додаток до матеріальних та трудових витрат, капітальних видатків, виплат дивідендів та податку на прибуток - - усіх зобов'язань перед виробниками з відновлюваних джерел (у тому числі 100 відсотків вартості очікуваного обсягу виробленої електроенергії за відповідний рік), а також фінансові витрати, пов'язані з обслуговуванням боргу та сплатою основної суми існуючих та запланованих позик. Це запозичення буде включати фінансування у формі позик або випуск облігацій до 31 грудня 2021 року для погашення всієї заборгованості, накопиченої у 2020 та 2021 роках, у межах верхньої межі випуску гарантованого державою боргу.

- b. НАЕК «Енергоатом» підтримуватиме рівень доходів, які принаймні покриватимуть витрати на виробництво електроенергії та основні інвестиційні потреби після виплати компенсації, визначеної у постанові КМУ № 859 від 11 серпня 2021 року (про зобов'язання з обслуговування населення (PSO) для домогосподарств), у тому числі шляхом скасування постанов, які дозволяли Енергоатому та іншим виробникам продавати великі обсяги електроенергії за цінами, значно нижчими за ринкові ціни для інших суб'єктів господарювання. Ми будемо уважно стежити за платіжною дисципліною між Постачальниками універсальних послуг, обленерго, ДП «Гарантований покупець» та Енергоатомом та Укргідроенерго. Крім того, ми запровадимо заходи для посилення корпоративного управління в компанії Енергоатом. Зокрема, ми забезпечимо введення в дію Закону про корпоратизацію компанії Енергоатом до кінця грудня 2021 року, включаючи вимогу щодо складання фінансової звітності відповідно до міжнародних стандартів. Ми забезпечимо створення до кінця травня 2022 року наглядової ради, більшість членів якої будуть незалежними та обраними за прозорою та надійною процедурою (**структурний маяк**).

РЕФОРМУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАСНОСТІ – КОРПОРАТИВНЕ УПРАВЛІННЯ ТА ПРИВАТИЗАЦІЯ

34. **Ми ще раз підтверджуємо нашу тверду віру у важливість надійного корпоративного управління у державних підприємствах.** Ми забезпечимо роботу державних підприємств (ДП) на ринкових умовах незалежно від держави шляхом збереження прогресу, досягнутого у зміцненні корпоративного управління, у тому числі шляхом збереження наглядових рад, більшість членів яких є незалежними. Зокрема, як зазначено у пунктах §130.b і §133.b, ми забезпечимо повну функціональність наглядової ради компанії Укренерго до кінця грудня 2021 року, а НАК «Нафтогазу» до кінця січня 2022 року та компанії Енергоатом до кінця травня 2022 року на основі прозорих та конкурентних процедур відбору. Крім того, ми приймемо закон про корпоративне управління ДП, щоб надалі зміцнити засади корпоративного управління ДП, щоб привести їх у відповідність до Керівних принципів ОЕСР щодо корпоративного управління державними підприємствами, у тому числі шляхом посилення підзвітності та розширення повноважень наглядових рад, щоб вони мали кінцеві повноваження призначати та звільняти керівників. Ми прийняли загальну облікову політику відповідно до МСФЗ, яку мають впроваджувати державні підприємства, і ми також приймемо загальну політику щодо державної власності.

35. **Ми, як і раніше, маємо тверді наміри здійснити суттєве скорочення сектору державних підприємств.** Ми введемо в дію законодавство, яке спростить передачу активів до Фонду державного майна (ФДМ), спростить процес приватизації та продовжить період, протягом якого компанії можуть бути продані відповідно до законодавства Великобританії країни, щонайменше на три роки. Паралельно ми продовжимо наші зусилля щодо зміцнення інституційної спроможності ФДМ. ФДМ має намір оголосити тендери на продаж щонайменше 3 великих державних підприємств до кінця грудня 2021 року, включаючи Об'єднану гірничо-хімічну компанію, Перший Київський машинобудівний завод та готель «Президент». Ми продовжимо продаж малих компаній та активів й здачу в оренду державного майна шляхом проведення відкритих, конкурентних та прозорих дворівневих електронних аукціонів (ProZorro.Sale).

Таблиця 1. Україна: Кількісні критерії та індикативні показники 1/

(Кінець періоду: млн. грн., якщо не вказано інше)

	2020									2021						2022	
	Червень			Вересень			Грудень			Березень			Червень			Грудень	Березень
	КЕ	Скориговані КЕ	Факт	КЕ	Скориговані КЕ	Факт	КЕ	Скориговані КЕ	Факт	ІЦ	Скориг. ІЦ	Факт	ІЦ	Скориг. ІЦ	Факт	КЕ	КЕ
I. Кількісні критерії ефективності (КЕ)																	
Граничний обсяг касового дефіциту сектору загального державного управління (- означає профіцит) 2/	180,000	170,636	19,412	217,000	216,043	83,245	302,150	301,990	249,819	65,000	59,059	17,231	90,000	82,202	42,094	237,000	40,000
Граничний обсяг касового дефіциту сектору загального державного управління та НАК «Нафтогаз» (- означає профіцит) 2/	180,000	170,636	52,112	217,000	216,043	121,645	302,150	301,990	287,719	65,000	59,059	2,331	90,000	82,202	33,294	237,000	40,000
Нижня межа чисті міжнародні резерви (млн. доларів США) 3/	12,268	11,864	17,229	9,137	9,954	15,546	7,567	10,141	17,878	9,618	10,310	16,799	10,296	11,720	17,978	20,264	20,502
Граничний обсяг гарантованого державного боргу 2/	40,000	44,877	27,151	40,000	44,877	27,151	40,000	44,877	48,531	70,000	79,845	9,845	70,000	79,845	38,936	79,845	35,000
Граничний обсяг накопиченої заборгованості ДП «Гарантованого покупця» перед виробниками ВДЕ 1/	-	-	-	-	-	-	-	-	25,618	-	-	-	-	-	16,300	0	0
II. Постійно діючі критерії ефективності																	
Ненакопичення сектором загального державного управління нової протермінованої заборгованості з виплати зовнішнього боргу 3/	0	0	0	0	0	0	0	-	0	0	-	0	0	-	0	0	0
III. Пункт про консультації щодо грошово-кредитної політики (МРСС)																	
Інфляційна ціль 4/	5.0	-	2.4	5.0	-	2.3	5.0	-	5.0	5.0	-	8.5	5.0	-	9.5	5.0	5.0
IV. Індикативні цілі																	
Граничний обсяг чистих внутрішніх активів НБУ 3/	225,670	235,240	124,559	287,818	268,462	199,655	319,300	258,335	172,525	278,166	261,780	210,759	269,552	235,819	219,188	209,169	178,931
Граничний обсяг протермінованої заборгованості з авансових платежів з податку на прибуток 6/	0	-	-1,572	0	-	-4,080	0	-	4,894	0	-	3,666	0	-	6,018	0	0
Граничний обсяг протермінованої заборгованості з відшкодування ПДВ	0	-	551	0	-	531	0	-	519	0	-	282	0	-	164	0	0
Граничний обсяг первинних витратків державного бюджету та соціальних фондів 2/7/	н.з.	-	н.з.	н.з.	-	н.з.	1,437,000	-	1,491,660	н.з.	-	н.з.	н.з.	-	н.з.	1,594,790	н.з.
V. Пункти Меморандуму																	
Дефіцит НАК «Нафтогазу» (- означає профіцит) 2/	0	-	32,700	0	-	38,400	0	-	37,900	0	-	-14,900	0	-	-8,800		
Зовнішнє проектне фінансування 2/	14,300	-	6,298	18,900	-	12,419	22,700	-	18,075	6,000	-	1,145	12,000	-	5,170	6,275	6,000
Перерахування до бюджету частини прибутку НБУ	н.з.	-	н.з.	н.з.	-	н.з.	42,720	-	42,720	33,000	-	0	33,000	-	24,434	24,434	13,600
Гранти для бюджетної підтримки 2/	812.0	-	0	1135.0	-	350.7	2,217	-	361.4	804.0	-	0	804.0	-	0	2500	1,000
Державні облигації, випущені для рекапіталізації банків або фінансування ФГВФО 2/	20,000	-	0	20,000	-	6,840	20,000	-	6,840	17,000	-	0	17,000	-	0	17,000	17,000
Операції з ВВП-варрантами																	
Заборгованість із соціальних виплат							0	-	53,7	0	-	37,1	0	-	53,4	0	0
Заплановані ринкові випуски та надходження міжнародної допомоги, крім МВФ (млн. доларів США) 3/ 5/	2,952	-	1,998	3,510	-	3,455	4,510	-	5,372	6,010	-	5,372	6,568	-	7,054	9,647	9,647
Використання свопів з іншими центральними банками (млн. доларів США) 3/	0	-	0	0	-	0	0	-	0	0	-	0	0	-	0	0	0
Обслуговування боргу за єврооблігаціями або розміщення (млн. доларів США) 3/ 5/	1,737	-	1,741	3,676	-	3,991	3,758	-	4,077	4,343	-	5,105	4,502	-	5,267	7,960	8,506
Чиста емісія центральним урядом внутрішнього боргу в іноземній валюті (млн. доларів США) 3/ 5/	-385	-	-250	-994	-	-543	-1,180	-	115	-1,280	-	76	-1,449	-	-482	-961	-940
Використання конфіскованих активів для валютних платежів або перерахування до валютних міжнародних резервів НБУ (млн. доларів США) 3/ 5/	0	-	419	0	-	736	0	-	736	0	-	736	0	-	736	736	736
Програмний обліковий обмінний курс, гривня за долар США	23.6862	23.6862	23.6862	23.6862	23.6862	23.6862	23.6862	23.6862	23.6862	23.6862	23.6862	23.6862	23.6862	23.6862	23.6862	23.6862	23.6862

Джерело: органи державної влади України; оцінки та прогнози МВФ

1/ Визначення і коригування вказуються в Технічному меморандумі про взаєморозуміння (ТМВ).

2/ Цілі та прогнози на 2020 рік вказані наростаючим підсумком з 1 січня 2020 року. Цілі та прогнози на 2021 та 2022 роки вказані наростаючим підсумком з 1 січня 2021 року та 1 січня 2022 року відповідно.

3/ Розраховано з використанням програмних облікових обмінних курсів на 28.12.2019, визначених у ТМВ за Угодою Стенд-бай (SBA) 2020 року.

4/ Споживча інфляція на кінець періоду та у порівнянні до відповідного періоду попереднього року.

Діапазон для зовнішніх консультацій, що запускає консультації з Радою, становить +/- 3 відсоткових пункти для 2020 та 2021 років.

Діапазон для внутрішніх консультацій, що запускає консультації з персоналом, становить +/- 1 відсотковий пункт.

5/ Прогноз наростаючим підсумком з 1 січня 2020 року.

6/ Накопичена заборгованість за авансовими платежами податку на прибуток вимірюється як кумулятивна зміна з 1 січня 2020 року.

7/ Первинні витрати загального фонду державного бюджету плюс зведені витрати пенсійного та соціальних фондів.

Таблиця 2. Україна: попередні заходи та структурні маяки	
Попередні заходи	Статус
Ввести в дію зміни до Закону про НБУ, які посилюють автономію та належне управління НБУ (¶11)	Виконано
Ввести в дію зміни до Закону про банки і банківську діяльність, щоб покращити корпоративне управління банками, структуру капіталу, вимоги до акціонерів та ліцензування, а також надати НБУ юридичні повноваження щодо калібрування вимог до капіталу та ліквідності (¶17.a)	Виконано
Ввести в дію зміни до Закону про ФГВФО з метою вдосконалення механізмів ліквідації банків та посилення повноважень Фонду щодо повернення активів (¶17.b)	Виконано
Ввести в дію зміни до закону про НАБУ, щоб забезпечити правову впевненість щодо його подальшої ефективної й незалежної діяльності та статусу його керівника (¶28.a)	Виконано
Ввести в дію закон про поновлення кримінальної відповідальності за неправдиве декларування активів відповідно до конституційних вимог (¶28.b)	Виконано
Ввести в дію зміни до Закону про Вищу раду правосуддя (ВРП), з метою покращення процесу відбору, який має забезпечити, що її члени мають бездоганну репутацію та добросовісність (¶29.a)	Виконано
Структурні маяки	Дата завершення
Затвердити бюджет на 2022 рік з цільовим показником дефіциту сектору загальнодержавного управління у 3.5 % ВВП	Кінець листопада 2021 року
Ввести в дію законодавчі зміни з метою скасування послаблення критеріїв відповідності для представників держави у наглядових радах державних банків (¶23)	Кінець листопада 2021 року
Прийняти прив'язані до чітких строків плани наступництва для наглядових рад кожного з державних банків відповідно до затверджених стратегій на 2021-2024 роки для кожного з банків (¶23)	Кінець листопада 2021 року
Завершити та оприлюднити аудит решти коштів, витрачених за бюджетною програмою щодо витрат, пов'язаних із COVID-19 (¶2)	Кінець грудня 2021 року
НБУ, в консультаціях із фахівцями МВФ, ухвалить план дій із чіткими строками з метою покращення професійної спроможності банківського нагляду (¶20)	Кінець грудня 2021 року

<p>Публікація Офісом Генерального прокурора піврічних звітів про результати кримінальних проваджень проти колишніх власників банків, керівників та інших пов'язаних осіб по кожному із банків, виведених з ринку з початку 2014 року, з узагальненими даними щодо кількості осіб, які потрапили під слідство, під суд або отримали вирок, так само як і щодо сум стягнених штрафів та збитків (¶26.c)</p>	<p>Кінець грудня 2021 року</p>
<p>Уряд схвалить дорожню карту, яка визначає кроки, необхідні для виведення ПриватБанку та Ощадбанку на ринок для часткової або повної приватизації, а також сприятиме залученню авторитетних міжнародних інвесторів (¶24)</p>	<p>Кінець січня 2022 року</p>
<p>Прийняти та опублікувати комплексну стратегію повернення активів та план дій (¶26.a)</p>	<p>Кінець лютого 2022 року</p>
<p>Ввести в дію зміни до закону про САП з метою покращення процедур відбору посадових осіб САП, зміцнення його спроможності регулювати організаційну діяльність та встановлення механізмів відповідальності керівництва САП (¶28.c)</p>	<p>Кінець березня 2022 року</p>
<p>Розробити та зробити доступною для всіх постачальників газу базу даних споживачів з усією інформацією, необхідною для нового постачальника для виставлення рахунків домогосподарствам (¶32.a)</p>	<p>Кінець березня 2022 року</p>
<p>Завершити одноразову перевірку доброчесності існуючих членів ВРП Етичною радою, відповідно до положень нового закону про ВРП (¶29.a)</p>	<p>Кінець квітня 2022 року</p>
<p>Призначити наглядову раду в Енергоатомі з більшістю незалежних членів, обраних шляхом прозорості та надійної процедури (¶33.b)</p>	<p>Кінець травня 2022 року</p>

Таблиця 3. Україна: Графік переглядів та доступні суми запозичень

Дата доступу	Мільйонів СПЗ	Відсоток квоти	Умови
09 червня 2020 року	1,500	74.6	Затвердження Радою Програми в рамках Stand-by
01 вересня 2020 року	500	24.9	Перший перегляд та постійно діючі критерії ефективності (КЕ)
04 березня 2022 року	500	24.9	Другий перегляд і постійно діючі критерії ефективності та КЕ на кінець грудня 2021 року
03 червня 2022 року	1,100	54.7	Третій перегляд і постійно діючі критерії ефективності та КЕ на кінець березня 2022 року
Всього	3,600	178.9	
Пункт Меморандуму: Квота	2,011.8		

Джерело: розрахунки фахівців МВФ